

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2011. GADA 4. JANVĀRIS ● Nr. 1 (8080) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,45

Pēc idejām
uz ideju veikalu...

3. lappusē

Ko mēs zinām
par maizi

4. lappusē

2010. gada
apskats

5., 6., 7. un 8. lappusē

Neaizmirstiet
abonēt
"NOVADNIEKU"
februārim
un pārējiem
gada mēnešiem!

Dabas stihija izbojā gadu mijas priekus

Biezo sniega kārtu, kas bija sasniegusi jau decembrī, 1. janvārī papildināja spēcīgs sniegputenis. Aizputināti lauku ceļi, pilsētu ielas pārvērtušās par tranšejām ar sniega vaļņiem abās malās. Kopš Ziemassvētkiem uz kokiem un elektrības vadiem saglabājies stiprs apledoījums, ko kopā ar biezo sniega kārtu koki nespēj izturēt. Līdz ar to milzums lūztošu koku pārrāvuši elektrolīnijas, bet tūkstošiem māsaimniecību palikušas bez elektrības. Pilsētās un lielākajos ciematos elektroapgādes traucējumi rada problēmas siltuma nodrošināšanā dzīvojamajās mājās, skolās, bērnudārzos. Traucēti arī sakari. Viskritiskākā situācija gadu mijā izveidojās Līvānos un Līvānu novadā. Pašreizējā svētku dienās un brīvdienās strādājuši visi dienesti, kas atbild par ceļiem, ielām, elektrolīnijām, siltumapgādi un citi.

Bez ūdens, siltuma, apgaismojuma, degvielas

Ārkārtas situācija lielā sniega daudzuma dēļ Jaungada brīvdienās izveidojās Līvānu novadā. 1. un 2. janvārī bija ilgstoši elektroenerģijas piegādes traucējumi, kā rezultātā Līvānu pilsēta ar aptuveni 10 000 iedzīvotāju palika arī bez apkures, vakarīt «Novadniekam» stāstīja novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste **Ginta Kraukle**. Elektroenerģijas piegāde pārtrūka 1. janvāra vakarā ap pulksten 19.00, bet tika atjaunota 2. janvārī pusdienlaikā. Elektrības trūkuma dēļ pārstāja darboties Līvānu centralizētā siltumapgādes sistēma, un pilsētnieku dzīvokļos kļuva auksti. Situācija bija bīstama, jo zemas āra temperatūras dēļ ūdens cauruļvados varēja sasalt, bet, lai tas nenotiktu, ūdens no sistēmām būtu jānolaiž. 2. janvāra naktī uz Līvāniem no «Arēna Rīga» sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu tika nogādāts jaudīgs generators, un siltuma padeve tika atjaunota. 2. janvārī divas reizes tika sasaukta civilās aizsardzības komisijas sēde. Kaut arī siltums pilsētnieku dzīvokļos tika atjaunots, problēmas radās ar kanalizāciju, jo, sakarā ar to, ka nedarbojās sūkņi, kanalizācijas sistēmas draudēja pārplūst. Kamēr novērsa ārkārtas stāvokli, uz laiku tika atslēgta ūdens padeve.

Līvānu novadā pārmērīgās snigšanas sekas izjūtamais vissīprāk, tā ir ista dabas stihija, atzina **Ginta Kraukle**. Kopš Ziemassvētkiem radies spēcīgs apledoījums,

● Apledojušie koki neizturēja uzkrītušā sniega svaru un nolūza, radot problēmas gan pilsētu, gan lauku iedzīvotājiem.

kas biežā kārtā ieskauj kokus. Ledus smagumu papildināja 1. janvārī svaigi uzkrītušā sniega masas, līdz ar to koki šādu svaru nevarēja izturēt un lūza, pārraujot elektrolīniju vadus un nosprostojot arī ceļus. Elektroenerģijas padeves trūkuma dēļ cieta arī zemnieku saimniecības, kurās nodarbojas ar lopkopību. Kaut arī daudzi no zemniekiem tālredzīgi sagādājuši generatorus, lai varētu darbināt govju slaukšanas iekārtas, taču problēmas radīja lopu dzirdināšana, jo bez strāvas nedarbojas ūdenssūkņi. Sāk pietrūkt degvielas, jo bez elektrības nedarbojas degvielas uzpildes stacijas, jūtami arī sakaru traucējumi, jo «Latvijas Mobilais telefons» torņi nedarbojas bez elektrības, stāstīja **Ginta Kraukle**.

Tieši sakaru trūkumu glābšanas dienesti atzinuši par apgrūtināšu darbu saskaņošanā. Nogāzušos koku dēļ vairākās novada vietās, kā, piemēram, Turku pagastā, neiespējama vai traucēta satiksme.

Dabas stihijas seku novēršanā Līvānu novadā iesaistījušies visi dienesti — ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Latvenēro, dzīvokļu un komunālā saimniecība, ceļu uzturēšanas dienests, organizatoriskos darbus veic novada dome, pagastu pārvaldes. Pašvaldības rīcībā esošie generatori tiek pārvietoti no vienas vietas uz otru, lai dažu stundu garumā uzturētu siltumu pēc kārtas visos objektos. Steidzami tikšot pirkti arī jauni generatori.

Situācija ir dramatiska, jau kopš 31. decembra dzīvojam bez elektroenerģijas, «Novadniekam» vakar stāstīja Jersikas pagasta pārvaldnieks **Arturs Vilcāns**. Uz vietējiem ceļiem sagāzies daudz koku, līdz ar to apgrūtinātas braukšanas iespējas. Nogāzto koku novākšanā iesaistīti simtlatu stipendiāti. Sakarā ar elektrības trūkumu ciemata mājas palikušas bez ūdens apgādes. Vienīgā laime, ka skolēniem ir brīvlaiks, un viņi var palikt mājās. Ceram līdz 6. janvārim, kad skolās atsāksies mācības, dabas stihijas postījumus novērst, teica **Arturs Vilcāns**.

Turpinājums 12. lappusē.

Benzīna cena pietuvojusies 85 santīmiem par litru

Degvielas tirgotājs "Statoil Latvija" 95. markas benzīna cenu 1. janvārī pilna servisa degvielas uzpildes stacijās paaugstināja no 83,4 santīmiem līdz 84,9 santīmiem par litru, liecina informācija uzņēmuma interneta mājaslapā. Savukārt 95. markas "Ultima" benzīna cena sasniegusi jau 85,4 santīmus par litru. "Statoil Latvija" 98. markas degviela maksā 87,9 santīmus par litru, bet dīzeļdegviela — 83,9 santīmus par litru. Kā ziņots, šogad Latvijas patērētājam jāreķinās ar visai augstām degvielas cenām — degvielas cenu balstīs gan paaugstinātie nodokļi Latvijā, gan globālā pieprasījuma pieaugums pēc naftas un naftas produktiem, gan visai neizdevīgais valūtas kurss, ASV dolāram attiecībā pret eiro pieņemoties spēkā, secina biznesa portāls "Nozare.lv". Jau iepriekš tika prognozēts, ka jaunā gada sākumā degvielas litra cena 95. markas benzīnam pieaugs par diviem santīmiem litrā. No tā gan neiegūs degvielas tirgotāji, bet gan valsts budžeta vajadzībām no katra patērētāja kabatas par katru litru tiks izņemti divi santīmi. Cena pieaugs, jo valdība ir atcēlusi 5% biopieļaukuma daļai, kā arī pievienotās vērtības nodokļa likmi ir pacelta no 21% līdz 22%. 2011. gadā gan tas nebūs vienīgais degvielas sadārdzinājums, kuru veicinās valdības pieņemtie lēmumi. Visticamāk, jau gada pirmajā pusē Ekonomikas ministrija būs pieņēmusi galīgos lēmumus par jauno kārtību, kādā nākamgad notiks valsts obligāto degvielas rezervju uzglabāšana. Skeptiķi norāda, ka pēc jaunās kārtības iedibināšanas pastāv iespēja, ka litra cena varētu paaugstināties par vēl diviem santīmiem. Gada pirmajā pusē degvielas cenas Latvijā varētu kāpināt arī naftas cenu pieaugums, kuru prognozē līdz 100 ASV dolāriem (52 latiem) par barelu. Savukārt gada otrajā pusē vismaz pagaidām tiek prognozēts naftas cenu samazinājums. Līdzīgi kā katru gadu, naftas cenu biržās negatīvi var ietekmēt visnegaidītākie notikumi pasaulē, kaut vai Ziemeļkorejas un Dienvidkorejas konflikta saasināšanās vai dabas katastrofas. Pagaidām gan neviens faktors neliek cerēt, ka degvielas cenas varētu samazināties, jo no ekonomiskās krīzes bedres beidzot apņēmīgi plānojušas izrāpties arī ASV, kas attiecīgi būtiski palielinās pieprasījumu pēc naftas un naftas produktiem, un līdz ar to nav pamata uzskatīt, ka 2011. gadā varētu atkārtoties šī gada fenomēns — cenas turējās stabili un to svārstību koridors bija minimāls līdz pat decembrim.

95. markas benzīna cena "Statoil Latvija" decembra beigās pārsniedza 83 santīmus par litru, tādēļ jau pagājušā gada nogalē tika prognozēts, ka pēc 1. janvāra cena pārsniegs 85 santīmus par litru. Savukārt, ja naftas cenu kāpums no 80 līdz 90 ASV dolāriem (no 41,6 līdz 46,8 latiem) par barelu kāpināja 95. markas benzīna cenu Latvijā vismaz par četriem santīmiem litrā, tad var prognozēt, ka gada sākumā, ja naftas cena sasniegs 100 ASV dolārus (52 latus) par barelu, benzīna cena var pietuvoties 90 santīmiem par litru.

Degvielas cenu lēcieni Latvijā sākās 2010. gada 3. decembrī, kad "Statoil Latvija" pilna servisa degvielas uzpildes stacijās 95. markas benzīna cena pārsniedza iepriekšējo divu gadu rekordu un sasniedza 80,9 santīmu par litru atzīmi.

Pirms decembra rekordiem visdārgākā degviela Latvijā bija 2008. gada 23. jūlijā, kad "Statoil" DUS 95. markas benzīns maksāja 79,9 santīmus par vienu litru, savukārt 98. markas benzīns — 82,9 santīmus par vienu litru. Viens litrs dīzeļdegvielas "Latvija Statoil" degvielas uzpildes stacijās toreiz maksāja 89,4 santīmus.

Naftas barela cena savukārt vidēji mēneša laikā pieaugusi no 80 ASV dolāriem (42,4 latiem) līdz 90 ASV dolāriem (47,7 latiem) un vairāk par barelu.

3. janvārī Preiļos uzpildes stacijā RNS-D 95. markas benzīns maksāja 83,7 santīmus par litru, DD — 82,7 santīmi; "Statoil" 95. markas benzīns — 84,9, DD — 83,9; INGRID — 95. markas benzīns 83,7, DD — 82,7 santīmi par litru; DINAZ uzpildes stacijā 95. markas benzīna cena par litru bija 83,7 santīmi, DD — 82,7 santīmi.

Latvija ir trešajā vietā izdarīto pašnāvību skaitā

Latvija ir viena no Eiropas līderēm, taču — pavisam bēdīgā ziņā. Mūsu valsts iedzīvotāji Eiropas Savienībā ierindojas trešajā vietā izdarīto pašnāvību ziņā. Salīdzinot ar Lielbritāniju, uz simst tūkstošiem iedzīvotāju briti sev laupa dzīvību divas reizes mazāk.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr: 65307056, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

65307058, 65307059 (žurnālistiem). Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauc uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales drukā» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astonas reizes mēnesī (otrdien, piektdien)

*Lai saprastu klūdu, intelektam pietiek ar mājienu,
turpretim mulķībai nepieciešams, lai notiktu nelaime.*

V.Šuēbels

VIEDOKLIS**Budžeta smagums jāiznes Latvijas iedzīvotājiem**

2010. gada nogale un jaunā gada sākums Latvijas iedzīvotājiem ir sarežģīts ne tikai klimatisko apstākļu ziņā, bet arī dažādiem citiem notikumiem pārpilns, kas rada neskaidrības un bažas par nākotni. Atsaucoties «Novadnieka» lasītāju vēlmēm, atbildes un skaidrojums par notiekošo valstī lūdzām 10. Saeimas deputātam IMANTAM JĀNIM BEKEŠAM (attēlā).

Kāds ir jūsu viedoklis — vai jāpārdod atlikušie valsts uzņēmumi, kas dod gan darba vietas, gan maksā valstij dividendes miljonu latu apmērā?

— Mans personīgais un arī apvienības «Par labu Latviju» viedoklis ir tāds, ka nav pieļaujama atlikušo valsts uzņēmumu pārdošana. To esam apsolījuši saviem vēlētājiem pirms vēlēšanām un pie tā arī paliekam. Vienlaikus uzskatu, ka valstij noteikti ir iespējams uzlabot savu uzņēmumu pārvaldību un gūt lielākus ienākumus, kas šobrīd īpaši noderētu dažādu sociālo problēmu risināšanai laukos.

Aglonas, Līvānu, Preiļu, Riebiņu un Vārkavas novada iedzīvotājus satrauc iespējamā Preiļu slimnīcas slēgšana ar nākamā gada jūliju. Vai daži ietaupītie miljoni latu ir cilvēku dzīvību un veselības vērti?

— Nekādā gadījumā neatbalstu Preiļu un arīdzan Krāslavas slimnīcas slēgšanu. Tāds nodoms ir sekas tam, ka valdība pretēji solītajam ir būtiski samazinājusi finansējumu veselības jomai. Acimredzot Ministru kabinetā valdības viri neizprot situāciju Latgales reģionā un to, cik būtiska Latgales iedzīvotājiem ir veselības pakalpojumu pieejamība. Mūsu uzdevums būs viņiem par

to atgādāt.

Kas notiks ar plānošanas reģioniem? Vai to likvidēšanai jau noteikti termiņi? Tajā pat laikā par apriņķu veidošanu arī nekas vēl nav dzirdams.

— Lēmums par plānošanas reģioniem būs jāpieņem valdībai, kas diemžēl nestrādā ar skaidras pozīcijas formulēšanu. Apvienība «Par labu Latviju» iestājas par piecu apriņķu veidošanu esošo plānošanas reģionu robežās. Jāpiezīmē, ka jautājums par plānošanas reģioniem jo īpaši būtisks ir mazajiem novadiem, jo tas ir veids, kā piesaistīt papildu finansējumu.

Finansējums plānošanas reģioniem 2011. gada valsts budžetā ir paredzēts, tiesa, mazāks nekā 2010. gadā.

Kāds ir jūsu viedoklis par 2011. gada budžetu un vai tā apspriešanas gaitā tika ņemti vērā arī opozīcijas partiju iesniegtie priekšlikumi?

— Budžeta projekts, kas bija iesniegts izskatīšanai un vēlāk tika arī apstiprināts, liecina, ka valdība aiz apriņķiem un tabulām aizmirzusi cilvēkus. Viss budžeta aizdevums šogad būs jāiznes Latvijas iedzīvotājiem, jo nodokļi ir palielināti. Kopā ar kolēģiem bijām strādājuši, lai radītu priekšlikumus,

kuru mērķis ir nodrošināt lielāku atbalstu ģimenēm ar bērniem, veicinātu prognozējamu uzņēmējdarbības vidi un padarītu valsts pārvaldi efektīvāku. Mūsu sagatavotie priekšlikumi bija konkrēti un izsvērti, tie neplosītu budžetu, dalot naudu visiem bez finansiāla seguma.

Apvienības viedoklis ir tāds, ka šobrīd budžetā nav instrumentu, lai risinātu demogrāfiskās un emigrācijas problēmas, atbalstītu ģimenes ar bērniem. Mēs rosinājām atstāt neapliekamo minimumu līdzšinējā līmenī, bet būtiski celt atvieglojumus par apgādājamajiem no 63 līdz 91 latam. Ģimenei ar trim bērniem un vidējiem ienākumiem šāds priekšlikums būtu ļāvis gadā iegūt papildus vismaz 273 latus. Valdība diemžēl šādu priekšlikumu nav atbalstījusi, lai gan tas neprasa papildu naudu no valsts budžeta. Tāpat bijām iesnieguši virkni priekšlikumu, kas palielinātu pašvaldību lomu un atbildību. Tieši cilvēki reģionos vislabāk zina, kā efektīvāk uzturēt savu skolu tīklu, tāpēc rosinājām dotāciju skolotāju algām novirzīt pašvaldībām. Tāpat būtiski ir daļu ieņēmumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa novirzīt pašvaldībām. Tas motivētu pašvaldības radīt pievilcīgāku uzņēmējdarbības vidi un sadarboties ar uzņēmējiem, kas savukārt ikvienam pašvaldības iedzīvotājam dotu jaunas iespējas — darba vietas, attīstītāku infrastruktūru un pakalpojumus. Kopumā apvienība «Par labu Latviju» bija iesniegusi 57 priekšlikumus.

□□□

Šie jautājumi tika nosūtīti arī koalīciju pārstāvošās Zaļo un zemnieku savienības deputātam Jānim Klaužam. Diemžēl atbildes nesaņēmam.

Sagatavoja L.Kirillova

Par Latvijas Republikas himnas neatskaņošanu Vecgada vakarā Valsts prezidenta kanceleja ir nosūtījusi vēstuli Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes priekšsēdētājam

Pēc Valsts prezidenta uzrunas Vecgada vakarā tradicionāli Latvijas Televīzijas kanālā LTV1 tiek atskaņota Latvijas Republikas himna. Taču, sagaidot gadu miju, Latvijas iedzīvotājus sagaidīja nepatīkams pārsteigums, jo himna netika atskaņota.

Valsts prezidenta kanceleja Valsts prezidenta uzdevumā ir nosūtījusi vēstuli elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes priekšsēdētājam Abramam Kleckina kungam ar lūgumu izvērtēt Latvijas Televīzijas rīcību un sniegt informāciju par izskatīšanas rezultātiem.

Vēstulē Valsts prezidenta kanceleja norāda, ka Latvijas Republikas himnas atskaņošana sabiedriskajā televīzijā pēc

Valsts prezidenta uzrunas ir gaidīta tradīcija, kas iedzīvotājos raisa svētku sajūtu un patriotismu par savu valsti, tāpēc nav pieļaujams, ka šī tradīcija tiek mainīta.

Valsts prezidenta kanceleja uzsver, ka Latvijas Republikas himnas neatskaņošana sabiedriskajā televīzijas kanālā raisa neizpratni, īpaši situācijā, kad dažos komerciālajos TV kanālos pēc Valsts prezidenta uzrunas himna tika atskaņota.

Vēstulē Valsts prezidenta kanceleja arī norāda, ka balstoties uz Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisijas priekšlikumiem, Saeima Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā, jo īpaši likuma 71. pantā, ir nostiprinājusi sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu uzdevumu veicināt patriotisku attieksmi pret neatkarīgās Latvijas valstiskumu un tās demokrātisko valsts iekārtu.

Pēc idejām — uz ideju veikalu «Vizuālā laboratorija»

«Vizuālā laboratorija» ir viens no jaunākajiem un, jāteic, sparīgākajiem uzņēmumiem Preiļos. Kopš augusta, kad ideju veikals vēra durvis, tā atpazīstamība sabiedrībā augusi, it īpaši jauniešu vidū. Un tas ir saprotami, jo jaunatne daudz atvērtāk uzņem visas jaunās vēsmas, arī tās, ko piedāvā uzņēmēji.

Vajadzēja darbu

Jau pieminētais ideju veikals izvietojies ēkā, kur atrodas Preiļu galvenā bibliotēka, un ar skatloga noformējumu mudina ienākt. Te patiešām var ne tikai daudz ko redzēt, bet arī, kā novērojis uzņēmuma saimnieks Aleksandrs Ņesterjūks, iesaukties: «Tā taču ir lieliska ideja dāvanai! Kā man tas agrāk neienāca prātā?»

Apdrukāti T-krekliņi un tekstilizstrādājumi, vizītkaršu un zīmogu izgatavošana, liela formāta fotogrāfiju izgatavošana telpu noformējumam, izkārtņes, fototapetes, uzlīmes, piespraudes, kalendāri, lāzergrašanās uz stikla izstrādājumiem, prezentācijas materiāli... Šajā uzskaitījumā patiešām ir jāliek daudzpunkts, jo piedāvājuma klāsts ir krietni garāks par nosaukto. Pirms Ziemassvētkiem un Jaungada «Vizuālajā laboratorijā» par apmeklētāju trūkumu nesūdzējās. Daudzi vēlējas draugiem un tuviniekiem pasniegt individuālas, tikai viņiem piemērotas dāvanīgas nevis veikalu burzmā vairumā sapirktus niekus.

SIA «Nesal» izveidota 2005. gadā un tā pirmā un galvenā darbības sfēra ir automašīnu virsbūvju krāsošana, autokosmētisko materiālu, rezerves daļu tirdzniecība, kā arī reklāmu veidošana uz auto. Vispirms ar to sācis nodarboties Aleksandra tēvs, bet tagad uzņēmumu pārņēmis dēls. «Automobiļu krāsošanu iemācījos no tēva, viņam uz to bija ķēriens. Man šis darbs šķiet ar tādu māksliniecisku piesitienu un, pēc klientu atsauksmēm spriežot, tīri labi padodas. Sadarbojamies arī ar apdrošināšanas kompānijām, tāpēc darba pietiek. Domājot par nākotni, iecerēts paplašināt un uzlabot servisa telpas, atbilstoši jaunākajām tehnoloģijām iekārtot automašīnu virsbūvju krāsošanas kameras un tā tālāk,» stāsta uzņēmuma «Nesal» valdes loceklis A.Ņesterjūks.

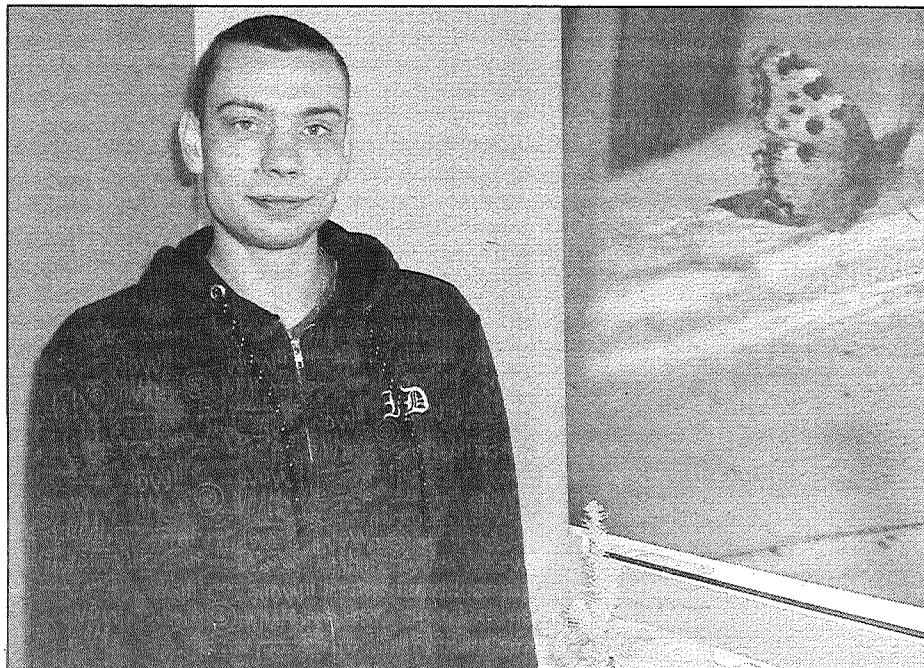
Jaunais darbības virziens — ideju veikals «Vizuālā laboratorija» — nodots Aleksandra dzīvesbiedres Alinas pārziņā. Kā līdz tā izveidei jaunā ģimene nonākusi, vīrs saka īsi: «Apstākļi lika, vajadzēja darboties, uzsākt ko jaunu. Alinai ir augstākā izglītība mākslas jomā, viņa absolvējusi Daugavpils Universitāti. Pašlaik atrast darbu profesijā ir ļoti problemātiski, tāpēc sākām paši domāt, kur zināšanām un prasmēm atrast pielietojumu.»

Jaunie uzņēmēji atzīst, ka izšķirties licis viens apstākļi — Preiļos un apkārtnē tā bijusi neaizņemta niša, neviens uzņēmējs līdzīgus pakalpojumus nav piedāvājis. Arī pašiem vajadzības gadījumā nācies braukt uz Daugavpili vai meklēt pasūtījuma izpildītājus Rīgā. Tas aizņem daudz laika, prasa naudas tērīšus un tā tālāk.

«Mums ļoti gribējās arī savu dzīvokli skaisti iekārtot, veidojot modernu dizainu, un sākumā izmēģinājām visu priekš sevis,» atceras Aleksandrs.

Katrs sākums grūts

Jau sākumā bijis skaidrs, ka ideju veikalam nepieciešamas atbilstošas un pietiekami modernas telpas apmeklētājiem ērti pieejamā vietā. Ievērojusi, ka bibliotēkas ēkas pirmajā stāvā jau krietnu laiku nav izmantotas vairākas telpas, tāpēc gājuši uz novada domi ar nomas lūgumu. Vienošanās panākta, liguma nosacījumi uzņēmējus apmierina, un kopš pagājušā gada

● SIA «Nesal» valdes loceklis un ideju veikala «Vizuālā laboratorija» saimnieks Aleksandrs Ņesterjūks ir sava dzimtā novada patriots un pārliecināts, ka ar sava uzņēmuma darbību spēš dot ieguldījumu tā attīstībā.

● Alina Ņesterjūka (no kreisās) un Jūlija Trifanova spēš īstenot vistrakākās klientu idejas un līdz ar viņiem priecājas, ka tās izdodas realizēt. Foto: L.Kiriļlova

augusta sākuma te tiek uzņemti apmeklētāji un rit intensīvs darbs.

Uzņēmējs secinājis, ka ideju veikala sniegtos pakalpojumus visvairāk izmanto jaunāki cilvēki, vecumā no 16 līdz 35 gadiem, kuri vēlas iet laikam līdzī un labprāt pieņemt dažādus svaigus un interesantus risinājumus. Vēl nesen, piemēram, lai izgatavotu individuālu kalendāru ar pašu fotogrāfijām attēliem, to vajadzēja pasūtīt Rīgā. Tagad var izdarīt tepat. «Tā ir laba iespēja vietējiem novada iedzīvotājiem sagādāt sev un tuviniekiem prieku. Man šķiet, ja cilvēki dzīvo laukos, tad viņiem jābūt gluži tādām pašām iespējām piepildīt savas vēlmes kā pilsētniekiem,» prāto Aleksandrs. Viņu satrauc, ka daudz vietējo lauku, ekonomisko apstākļu spiesti, ir aizbraukuši. Taču tie, kuri palikuši un vēl spēš, kā saka, noturēt uz ūdens savus uzņēmumus šajā smagajā periodā, ir pelnījuši cieņu. «Kad sāku izvērtēt savu paņiņu loku kopš skolas gadiem, ne viens vien desmits cilvēku ir projami pasaulē, pārsvarā Īrijā un Anglijā. Tikai retais teic, ka pēc laika plāno atgriezties mājās. Es viņus saprotu, jo līdz ar aizbraukšanu viņi tiek automātiski, kā saka, izslēgti no vietējās aprites. Pat ar ārzemēs iegūtu pieredzi un zināšanām ko jaunu iesākt šeit būs grūti.»

Par sevi Aleksandrs saka, esot dziļi jo dziļi ieaudzis Preiļu vidē un nekur projami braukt negratosies: «Ir smagi, patiešām smagi, bet agrāk vai vēlāk taču sāksim dzīvot labi, vai ne?» Tāpēc viņš ir pārliecināts, ka arī ar nelieliem ieņēmumiem spēš uzturēt uzņēmumu darboties spējīgu.

Noslīpē prasmes, kaļ plānus

Pašlaik nelielā uzņēmuma galvenais uzdevums ir attīstīt pakalpojumus, noslīpēt darba prasmes, meklēt jaunus kontaktus un piedāvāt iespējas, kādas cilvēkiem Preiļos līdz šim nav bijušas pieejamas. «Uz to brīdi, kad Latvijā situācija uzlabosies, un tā noteikti būs, mēs būsime gatavi strādāt intensīvi,» saimnieks pārliecināts par nākotni. «Arī tagad nevaram pārlieku sūdzēties. Decembris bija ļoti saspringts. Pasūtītāji nāca viens pēc otra, īpaši jūridisko personu pārstāvji, jo gada nogalē daudzas firmas vēlējas saviem darbiniekiem, klientiem, partneriem sagādāt nelielus pārsteigumus suvenīru veidā, piemēram, kalendārišus ar uzņēmuma logo un nākamā gada simboliku un tā tālāk. Jau tagad sākam gatavoties citiem svētkiem, Valentīna dienai, 8. martam, kad cilvēki vēlas cits citam sagādāt prieku. Izdomā-

jam jaunus produkcijas variantus, nestāvam uz vietas.»

«Vizuālajai laboratorijai» ir daudzveidīgi plāni, piemēram, drīzumā te sāks izgatavot fotoalbumus. Taču tie būšot īpaši, jo fotogrāfijas albuma lapās vairs nevajadzēs ielīmēt, albums būšot kā grāmata ar stingri iesūtām lapām un glieti un mūsdienu noformēts — lieliska dāvana īpašos, piemēram, kāzu gadījumos. Būs iespējams pasūtīt standus, izgaismotas izkārtņes, reklāmas. Par jaunām vēsmām nozarē Aleksandrs gūst informāciju un zināšanas dažādos semināros, sarunās ar kolēģiem, kuri strādā citās pilsētās. Tā tiek iegūta neatsverama pieredze, neviens pagaidām neuztraucas, ka preiļieši sagādās konkurenci.

Izvēles iespējas plašas

Ienākot ideju veikālā «Vizuālā laboratorija», apmeklētāji nedaudz apmulst no plašā piedāvājuma. Uz pakaramajiem rindojas T-krekliņi ar dažādām teksta un attēlu apdrukām. Iegādāts speciāls printeris, ar kura palīdzību uz lina audekla pamatnes var izgatavot liela formāta krāsainas fotogrāfijas, kas lieliski iederas dzīvokļa vai ofisa telpas interjerā. Daudzi sajūsmināti nolūkojas uz žalūziju paraugiem, kuros redzams, piemēram, krāsains tauriņš. Aleksandrs teic, ka iespējams īstenot jebkuru ideju, vienīgi fotogrāfijai jābūt izpildītai ar fotoaparātu, kam ir laba izšķirtspēja. Tāpat iespējams izgatavot fototapetes dzīvoklim ar pašu fotogrāfiju attēlu no kāda tālu zemju ceļojuma vai Latgales ainavu.

«Vizuālajā laboratorijā» arvien biežāk iegriežas kāzu rīkotāji, pasūtīt dažādas simboliskas lietas jaunlaulātajiem — stikla glāzes, kausus, vāzes ar lāzertehnikā izpildītiem gravējumiem. Jaunās ģimenes, iekārtojot savus dzīvokļus, izvēlas keramikas flīzes ar dažādiem sev tikamiem attēliem, kas atsvaidzina virtuves interjeru. Īpaša klientu kategorija ir bērni. Lielu popularitāti ieguvušas tā sauktās *puzles* ar mazuļu attēliem, mājdzīvnieku fotogrāfijām un tā tālāk. Ja nepieciešamas mazas mīlas dāvanīgas, parasti tiek piedāvāts izgatavot magnētiņus, ko var piestiprināt pie ledusskapja, arī piespraudes, nozīmītes vai, teiksim, datorpeles paliktnīti ar iemīļotā runča vai suņuka fotogrāfiju. Parasti prieks un emocijas par tādu velti ir daudz lielākas nekā par dārgu porcelāna lelli vai rotaļu mašīnu.

Turpat blakus «Vizuālajai laboratorijai» atrodas Preiļu novada tūrisma informācijas centrs, kas pašlaik ir viens no sadarbības partneriem. Ideju veikālā top dažādi suvenīri, kas tiks piedāvāti tūristiem un ceļotājiem par piemiņu no Preiļiem — krūzītes ar Preiļu ģerboni, fotogrāfijas, nozīmītes, trīsdimensiju foto, magnētiņi un daudz kas cits.

□□□

Ikdienā ar ideju veikala klientiem tiekams un pasūtījumiem parasti izgatavo Aleksandra dzīvesbiedre Alina un viņas māsa Jūlija Trifanova. Smaidīgas un laipnas viņas piesaista apmeklētājus arī ar to, ka spēš piedāvāt cilvēku vēlmēm negaidītus izpildes variantus. Arī Jūlijai tāpat kā Alinai ir augstākā izglītība, viņa ir diplomēta biologe. «Man ir zināšanas, bet kur lai tās lieku? Skolās pedagogu nav vajadzīgi, arī citur sev pielietojumu nevarēju atrast, bet «Vizuālajā laboratorijā» esmu pārkvalificējusies un tagad veicu mākslinieces pienākumus. Ticiet vai ne, bet man šis darbs ļoti patik un arī padodas,» savās izjūtās dalās Jūlija. «Kas var būt labāks par to, kā redzēt nevēlētu cilvēku prieku, kad viņi saņem pasūtījumu un ierauga, ka *trākā* ideja ir īstenota.»

L.Kiriļlova

Maize — viena no mūžīgajām vērtībām

Ziemas miegā dus zeme un lauki. Apsnigušais rudzu un kviešu zelmenis gaida atgriežamies sauli, siltās dienas. Gaida mirkli, kad saknes dzitin dzīs asnus uz augšu, kad vējš rotaļāsies stiebrus un pāri tūrumiem vels ziedputekšņu mākoņus. Un tā līdz rudenim, kad vārpa būs pilnas ar graudiem, līdz kulšanai, malšanai. Līdz jaunai maizei...

*Dieviņš gāja lauciņā
Ar zeltītu sētavīti;
Kungam gāja smilgas sēt,
Arājam miežus, rudzus.*

Šie tautas dainas vārdi skaidrāk par skaidru atklāj, cik nozīmīgs mums, latviešiem, ir gadsimtiem izkoptais maizes kults. Nekādi našķi un spožos papīrišos ietīti siltzemju kārumi nav salīdzināmi ar rupjmaizes šķēli, no baltmaizes kukuļa nogrieztu kančīti. Tagad ikdienā pēc maizes ejam uz veikalu. Tāpēc tā garša un smarža, kas nāk no vecmāmmas cepiena, kad karstie klaipiņi tikko no krāsns mutes izņemti, daudziem saglabājusies tikai atmiņās. Bet vēl vairāk ir tādu, kuri nemaz isti nezina un pat neaizdomājas, ka Maize tāpat kā Māte, Mājas, Mīlestība un Miers ir mūžīga vērtība. Kā nepazaudēt šo vērtību izpratni?

Izglītojoša programma bērniem

Preiļu 1. pamatskolas muzeja telpās kopš decembra vidus skatītāju vērtējumam nodota Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja speciālistu veidotā izstāde «Maize māca darbinām». Kā atzīst muzeja direktore Teklā Bekeša, izstādes neparastums ir tajā, ka apmeklētāji netiek aicināti uz muzeja telpām, bet gan muzejs nāk pie viņiem. Šāda nostāja atzīta par vienu no galvenajiem mūsdienīga muzeja uzdevumiem.

Tā kā izstādes potenciālā auditorija ir skolas vecuma bērni, viņiem sagatavotas īpašas izglītojošas programmas, kuru laikā ar dažādām spēlēm, uzdevumu risināšanu var uzzināt daudz jauna — «Graudu dejas»; «Griezīsim dzirnaviņas»; «Priekšmets maizītei»; «Atpazīsti Latvijas labību»; «Bezmēns rāda jeb jaunas meitas kaķi svēra...».

Pirmie ar izstādi iepazīs skolas novadpētniecības un vēstures pulciņa dalībnieki. Viņi būs tie, kuri maizes izzināšanas procesā ievadis savus skolabiedrus un grupas, kuras ieradīsies no citām skolām. Kā labību audzēja sendienās, kā kūļa, mala un cepa maizi Latvijas pirmās brīvvalsts laikā, padomju kopsaimniecību laikos? Tie ir temati, par kuriem pulciņa dalībnieki gatavi stāstīt ar aizrautību.

No senākās vēstures

Tas bija pirms pieciem vai sešiem tūkstošiem gadu, kad senie ēģiptieši sāka cept raudzētu maizi. Viņi bija pirmie, kas iemācījās skābēt un raudzēt mīklu, no kuras ceptā maize bija ievērojami garšīgāka, poraināka un ilgāk glabājās svaiga. Maizes cepēja profesija tika turēta augstā godā. No Ēģiptes šī māka aizceļoja uz Grieķiju un Itāliju.

Pasaulē līdz 16. gadsimtam maizes cepšanai galvenokārt izmantoja miežus, savukārt mūsdienās visplašāk izmanto kviešus. Lai gan graudaugi vienmēr ir bijuši svarīgākie pārtikas produkti, dažādās pasaules vietās priekšroka dota citiem augiem. Tā Dienvideiropā un Ziemeļamerikā visplašāk izmanto kviešus, Ziemeļeiropā un Austrumeiropā — rudzus, Dienvidamerikā un Vidusamerikā — kukurūzu, Āfrikā — prosu, Āzijā — rīsus.

Latvijā sākotnēji uzturā lietoja ne-

● «Griezīsim dzirnaviņas» — tā saucas muzeja speciālistu izveidotā spēle, kas no bērniem un jauniešiem prasa atjautību un zināšanas modernajā sabiedrībā samērā maz zināmajā maizes tapšanas procesā. Foto: L.Kirillova

raudzētu maizi. Kad mūsu senči sāka raudzēt mīklu, precīzu datu nav. Sākumā maizi cepa mājas apstākļos. Tikai 14.—15. gadsimtā tika veidotas primitīvas ceptuves, un tā radās jauns amats — maiznieks. 20. gadsimta 30. un 40. gados maizes ražošana uzplauka, gan pilsētās, gan laukos darbojās liels skaits privāto ceptuvju. 1940. gadā padomju vara nacionalizēja miltu un maizes ražošanu. Tikai 80. gados nozarei tika pievērsta lielāka uzmanība un pamazām atjaunojās tradicionālās rudzu klonas maizes cepšanas tradīcijas.

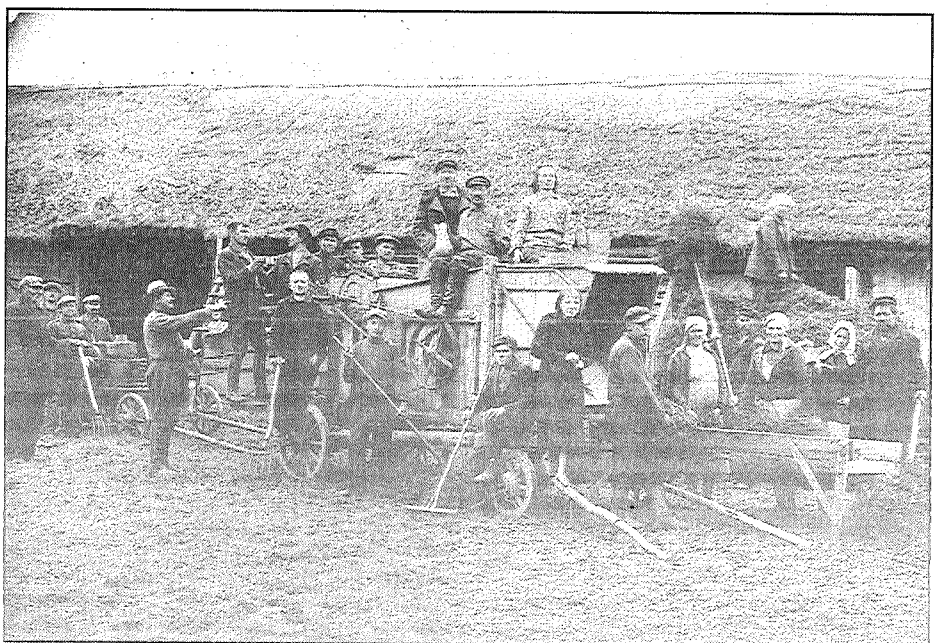
Aprēķināts, ka pirms 100 gadiem Latvijā maizes patēriņš bijis vismaz divas reizes lielāks nekā šodien.

Pati galvenā — rupjmaize

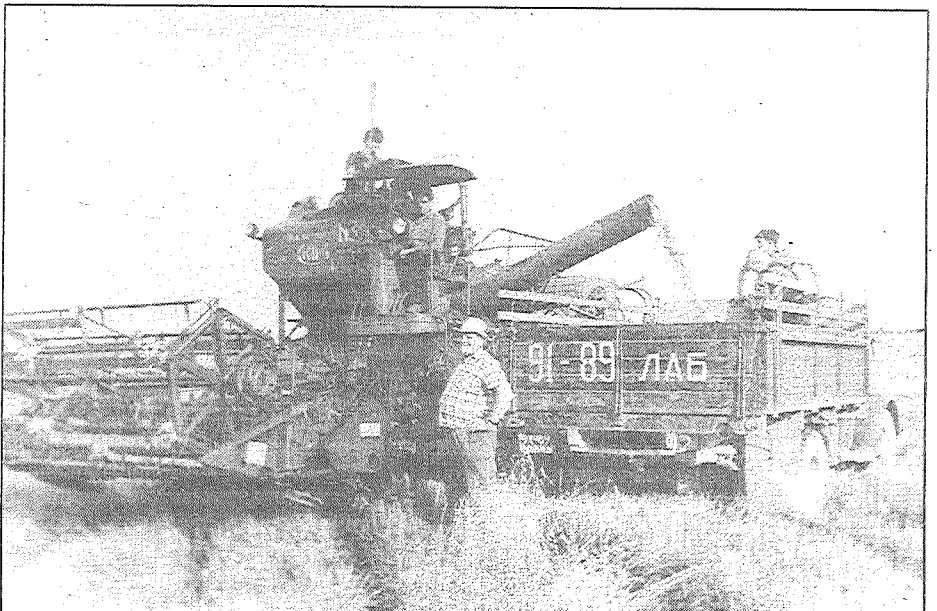
Galvenā ir rupjmaize. Biežāk tika cepta salinātā rudzu maize, aplejot miltus ar vārošu ūdeni. Siltā ūdeni izšķīdinot, ieraugam pievienoja mīklas piklu no iepriekšējā cepiena. Abrā tika iemaisīta pašķīdīta mīkla, ko ar *menti* — garenu koka lāpstiņu — kārtīgi maisīja un izklapēja. Abru ar iejau novietoja siltumā, sasedza un atstāja pa nakti ierūgt.

No rīta maizi micīja. Micīšana bija smags un svēts darbs, tāpēc sievietes uzvilka tīru blūzi, ap galvu apsēja lakatiņu. Micīja ilgi, pievienojot ķimenes, miltus. Kad mīkla vairs nelipa pie rokām, beidza micīt. Iejava klaipu, pārvilkta ar krustu un rūpīgi apsegtu, atstāja rūgšanai un steidza kurināt krāsni. Kad krāsns bija izkurējies, ogles izrausa ar kruķi un pelnus izslaucīja ar *požogu* (čauksturi). Pārbaudot karstumu, maizes krāsni iemeta pāris šķipsniņas miltu — ja tie apdega, krāsns bija par karstu un to vēlreiz pārslaucīja ar samitrinātu *požogu*, ko sēja no kadīkiem, priežu zariem, ziemā izmantoja sasiētās pirtsslotas.

Abru ar uzrūgušo mīklu novietoja pie krāsns, blakus nolika ķipīti ar ūdeni, kur pamērcēt rokas, veidojot un nogludinot kukulišus. Nēma maizes lāpstu jeb lizi, tad klāja samitrinātas kļavu lapas, pakaisīja miltus un virsū lika mīklas pikuci, no kura veidoja kukuli. Klaipiņu nogludināja un virsū iespieda krustiņu. Lai maizīte karstumā nesaplaisātu, sānos ievilka rievās. Kukulišus lika krāsni cepties apmēram uz divām stundām. Izcepušos maizīti sarindoja uz sola vai koka galda, samitrināja kukulišu virsu ar ūdeni un pārsēdza ar līnu dvielī, lai maizes garoza būtu mīksta.

● Nu vairs tikai vecmāmiņas un vectētiņi, lūkojoties šādā fotogrāfijā, zina stāstīt, cik lustīgas bijušas labības kulšanas talkas, kā šī — Preiļu pagasta Litavniekos, Sauliešu mājās, pagājušā gadsimta 30.-jos gados.

● Pavisam savādāk labību novāca padomju gados — kūļa ar kombainiem, veda ar smagajām mašinām. Rudeni visa pamale dūca un vējš kilometriem tālu aiznesa labības smaržu. Fotogrāfija tapusi kolhozā «Dzintars» (tagadējā Vārkavas novadā). Foto no muzeja arhīva

Aizmirstie senie riki...

Ja tagadējiem jauniešiem pajautātu, ko isti nozīmē *baļģe*, *požoks* vai *skrabyns*, reti kurš zinātu to nozīmi. Izstādē «Maize māca darbinām» šīs lietas var apskatīt un pat aptaustīt.

Sirpis. Vecie ļaudis sirpi ieredzējuši labāk nekā vienroci (iskāta izkapti labības plaušanai). Lai arī labības plaušana ar sirpi bijis garlaicīgs darbs, toties kārtīgāk padarījuši, un ar sirpi plautie rudzu salmi bijuši sevišķi izturīgi jumtu jumšanai. Šādus salmus kuļot situši ar vāli ne šķērsu pār kūli, bet gareniski. Jumti no tādiem salmiem izturējuši pat 80 gadus.

Sprigulis. Ar to izkūļa graudus no vārpām, kūļa «rakstā» četri, seši vai astoņi kūļēji. Sprigulis sastāv no kāta, vāles un saites. Vāli taisīja no stipra koka — bērza vai ozola, kātu no siksta — bērza vai lazdas. Vāli kātam piesēja ar garu ādas sloksni, sākotnēji tikusi izmantota gērēta zuša āda.

Supļa jeb liekšķere. Lielākās liekšķeres izmantoja pie graudu vētišanas un izvēti to graudu savākšanai, mazās — miltu un graudu iegrabšanai.

Baļģe. Ari abra vai mulda, koka trauks, kurā, aplejot miltus ar karstu ūdeni, taisīja mīklu. Citām vajadzībām *baļģi* nelietoja. Kad mīklu izņēma, to izkaisīja ar miltiem, ievilka dibenā krustiņu un nolika apgāztu uz mutes vai apsegtu klēti līdz nākamam cepienam.

Požoks — maizes krāsns slaukāmā slotā jeb čauksturis. Lai pie maizes klaipiņiem nepielīptu ogles un pelni, ar *požoku* krāsni rūpīgi izslaucīja.

Maizes lāpsta. Ari lize, ar kuras palīdzību klaipiņus lika krāsni cepties. Senāk uzskatīja, ka maizes lize jāizgatavo no egles koka, kas cirsts pēc saulrieta — lai iegūtu pēc iespējas karstumizturīgāku koksni, tad mazāka iespēja, ka lize varētu aizdegties.

Skrabyns. Tas ir skrāpis, parasti plakans, no metāla izgatavots darbarīks, ar kuru sakasa mīklas paliekas abrā. Izmantoti arī no koka darināti abrakši.

...un pirmatnējais jumja kults

Par jumi sauc divzūburu un vairākzūburu labības vārpu, tāpat saaugušus riekstu vai augļu divzarus. Jumis dzīvo «tūrumiņa vidū zem pelēka akmentīņa» vai «tūrumiņa galiņā akmentīņu krāsniņē». Jumis guļ, lec, brauc, jā, kliež, ligo. Viņu var dzīt un saķert. Jumis valkā zaļus svārkus un dzeltenus zābakus ar paša kaldinātiem piešiem. Jumim vajadzīgi kreklī un paladziņi.

Katrai labībai ir savs jumis — rudzu jumis, kviešu jumis, auzu jumis. Pļaujot labību, pēdējo kūlīti nocērt pats saimnieks vai saimniece. No tā vij jumja vainagu vai jostu, ko ar lielu godu pārnes mājās un uzglabā klēts čukurā vai uz īpaša vadža klēti, vai apcirķņa dibenā, arī istabā pie griestiem vai sienas. Nākamajā pavasarī jumja vainagu aiznes uz tūrumu un no tā izberztos graudus saimnieks izkaisa pirmos, pārnesdams uz jauno sējumu agrāko ražu auglības un svētības spēku. No jumja kūliša graudiem cep īpašus jumja klaipus, kas paliek par jumja svētības nesējiem.

L.Kirillova

Saka, gads ir balts no abiem galiem, bet pa vidu zaļš. Patiešām, 2010. gada sākumā piedzīvojam sniegu, salu, baltus puteņus. Tāda pati bija arī gada nogale — sniegaina un ledū kalta. Dabas pētnieki teic, kārtīgas ziemas būšot vēl vismaz piecas, sešas. Bet kā tad ar zaļo viduci? Atcerieties, cik varen karsta un tveicīga bija padevūsies vasara, pat naktī nedeva atelpas...

Lai vai kā, bet gadu esam aizvadījuši godam, katrs vairāk vai mazāk pieturoties saviem plāniem un cīnoties ar problēmām. Vērojām, kā no maza murrātāja Tīģeris — 2010. gada simbols — ar katru mēnesi pieņēmas spēkā, audzēja nagus un ūsas, ik pa reizei dusmīgi norūcās un pat brīdinoši rādīja zobus. Ko lai dara, katrs kaķens reiz izaug liels. Bet cilvēki jau tāpēc ir domājošas un radošas būtnes, lai savu ikdienu piemērotu apkārtējiem notikumiem, neskatoties nedz uz dabas niķiem, nedz politiku stīkiem un ekonomikas nebeidzamajām problēmām.

Sācies jauns gads. Pirms nāks apjausma, ko tas mums sola, atskatsimies, kā veicies pērn tepat savā pagastā, novadā, arī valstī un pasaulē. Atcerēsimies prieka brīžus un veiksmes, pārdomāsim kļūdas un smelsimies kādu gudrību šī gada darbiem.

JANVĀRIS

Pēc iepriekšējām *mīkstajām* ziemām, gada pirmais mēnesis atnāca negaidīti auksts. Naktī no 26. uz 27. janvāri Latgalē gaisa temperatūra vietām bija noslidējusi zem minus 30 un pat 33 grādiem. Patiešām vēsi — skursteņi vēla dūmu mākoņus, aizsala ūdensvadi, šoferiši pukojās, ka nevar iedarbināt automašīnas. Vienīgi skolas bērniem prieks, ka mācības uz dažām dienām atceltas.

Taču kopumā janvāris apkārtējo novadu ļaudīm licies tāds bažīgs un neskaidrību pilns. Un kā nu ne, ja mainīti nodokļi, plašas izmaiņas skārušas sociālo jomu, uzņēmumi bankrotē, bezdarbnieku skaits aug augumā. Sabiedrībā izplatījās runas par to, ka Preiļu slimnīca tiksot slēgta. SIA «Preiļu slimnīca» valdes priekšsēdētājs Jānis Anspoks baumas noliedza un skaidroja, ka Preiļu slimnīca pastāvēšot, vien kļūšot par Daugavpils reģionālās slimnīcas filiāli, tāpat kā Krāslavas slimnīca. Diemžēl daugavpiliešiem tādi *nabagi* ar parādiem nebija vajadzīgi, slimnīcu apvienības nav vēl šobaltdien. Smagākos gadījumos pacienti ar *ātrajiem* tiek vizināti uz Jēkabpili, Daugavpili, Rēzekni. Un gada nogalē atkal ar veselības ministrijas plāniem konsolidēt budžetu saistītas runas, ka no šī gada otrā pusgada neatliekamo palīdzību Preiļos, iespējams, nesāņemsim, jo slimnīca ir to deviņu medicīnas iestāžu sarakstā, kurām ministrija grasās vilt pāri treknu svitru. Ko lai saka,

laikam jau veselība ir nevis dakteru, bet mūsu pašu rokās...

Gada sākums bijis dažādiem notikumiem bagāts arī apkārtējos novados. Tā janvārī Aglonas novada dome tika pie jauna priekšsēdētāja. Andra Badūna vietā, kurš atkāpās no amata, pašvaldības vadītāja krēslā nokļuva Kastuļinas uzņēmējs Igors Reščenko. Riebiņu novada domē pabeigts darbs pie iekšējās dokumentu aprītes elektronizācijas, sākusi darboties dokumentu pārvaldības sistēma «DocLogix». Livānu slimnīcas telpās atsāka darbu Sirds veselības kabinets, kura darbība finansējuma trūkuma dēļ iepriekš bija apturēta, vides ministrs Raimonds Vējonis pilsētā atklāja par Eiropas līdzekļiem rekonstruēto ūdensapgādes sistēmu, kuras modernizācijā ieguldīti 1,47 miljoni eiro. Vēl Livānu novads svin savas pastāvēšanas 10 gadu jubileju. Preiļieši ar nepacietību gaidīja, kad celtnieki nodos ekspluatācijā izremontēto bērnu darza «Pasaciņa» filiāli «Audeklītis», bet Vārkavas novadā kopā pulcējās zemnieki, lai cits citam ar leņķu stāstītu par panākumiem — iegādātu jaunu traktoru, samaksātām kredītsaistībām, bērnu piedzimšanu, izlaidumiem un kāzām.

Janvāris iepriecināja ar sniega skulptūru plenēru, jauno vieglatlētu veiksmīgajiem startiem Latvijas ziemas čempionātā un citiem pozitīviem notikumiem.

FEBRUĀRIS

Sniegi sniga, putināja... Lāstekas apdraud cilvēkus... Tādi bija virsraksti laikraksta pirmajās lappusēs un liecināja vien to, ka februārī turpinājās nīkna ziema. Preiļu un Livānu ielās sākās sniega izvešana. Tika krauts un vests, lai kaut nedaudz atbrīvotu brauktuves, kas smagajām mašīnām un autobusiem kļuvušas par šauru. Akciju sabiedrība «Preiļu siers» sūkstās, ka nevar savākt pienu no zemniekiem, neatliekamās medicīniskās palīdzības dakteriši pie pacientiem brien kilometriem tālu. Novados atbildīgās personas nobažījās par jauniem puteņiem, Preiļu novadā pat tiek laužts līgums ar kādu firmu, kas netika galā ar sniega tīrīšanu uz pagastu ceļiem. *Topā* ir sekošana laika prognozēm — ko saka Latvijas, Krievijas, Polijas vai Skandināvijas meteorovērotāji.

Tomēr ir arī kas tāds, par ko varam teikt — malači. Sevi uzlielī var policijas Preiļu iecirkņa darbinieki, jo viņu darbs bijis divreiz efektīvāks nekā vidēji valstī, atklāti ap 70 procenti noziedzīgo nodarījumu, aizturētas vairākas noziedznieku grupas, turpinās cīņa ar *točku* turētājiem.

Valsts budžeta konsolidācija spiež pašvaldības kā lietuvēns. Riebiņos deputāti lem, ka nepieciešams īstermiņa aizņēmums

Valsts kasē apgrozāmo līdzekļu papildināšanai. Vienīgi Eiropas nauda ļauj būvēties, piemēram, gādāt par ūdenssaimniecības attīstību Galēnu, Riebiņu un Gaīlmuizas ciemos. Nauda vajadzīga, tāpēc Livānos ķērušies pie nekustamā īpašuma nodokļa parādu piedzišanas, un kā nu ne, ja tas sniedz desmitos tūkstošu latu.

Analogās televīzijas ēra beigusies, sākas ciparu televīzijas ēra! Latvijas valsts radio un televīzijas centrs iedzīvotājiem devis laiku līdz 1. jūnijam, kad tiks pārtraukta analogā apraide. Kas tie tādi dekoderi, kur tos ņemt un cik tie maksās? Jautājumu daudz, īpaši gados vecākajiem cilvēkiem, tāpēc Preiļu galvenajā bibliotēkā tiek atvērts virszemes ciparu televīzijas apmācības punkts. Lai topam gudrāki.

Vēl svinam Sirsniņdienu jeb svētā Valentīna svētkus. Ir skaidrs, kā lauksaimniekiem atmaksās akcīzes nodokli par dīzeļdegvielu. Šīlūkalnā atklāts ģimeņu centrs. Uz Aglonas novadu atceļo trīs medaļas no Pasaules veterānu ziemas sporta spēlēm — trīsreiz urā! Valdība pašvaldībām iesūta vairāk nekā 300 tūkstošus latu bezmaksas datoru un interneta izmantošanai. Bet ko tas līdz, ja Latgalē joprojām ir vislielākais bezdarbs.

MARTS

Lai gan 8. martā, atzīmējot Sieviešu dienu, pavasaru elpu jutām vien ziedu veikalos pirkto mimožu un tulpu pušķos, mēneša beigās viss izvērtās varenos palos. Pirmā pamodās Dubna, lauza ledu un sakrāva krastos kaudžu kaudzēm. Livānos nācās izņemt divus no trim Mežrozītes HES aizsprosta laidumiem, lai ūdens līmeni pazeminātu. Novada pašvaldībā tika sasaukta ārkārtas situāciju komisija, jo bažīgi uz dabas atmodu raudzījās arī Daugavas krastos dzīvojošie Livānu novada iedzīvotāji. Taču tā jau nebija pirmā reize, kad pavasara ūdeņi skalojās ap māju stūriem, cilvēki paši zina, kā sagatavoties stihijas briesmām.

Nez, pavasara ietekmē vai kā citādi, bet aptuveni 20 cilvēki — visa Tautas partijas Livānu nodaļa — pameta partiju, arī Tautas partiju pārstāvošais 9. Saeimas deputāts Jānis Klaužs. Šāda rīcība parlamenta vēlēšanu gadā komentēta kā protests pret varas partiju īstenoto politiku valstī.

Drīzo gājputnu atlidošanu pirmie apstiprināja «cāļi» un «mazputniņi», tradicionālie mazo vokālistu konkursi risinājās gan Preiļos, gan Livānos.

Marta sākumā ASV pilsētā Kolumbusā notikušajā vienā no prestižākajiem spēkavīru turnīriem «Arnold Classic» preiļietis

Artis Plivda izcīnīja augsto ceturto vietu ļoti spēcīgā konkurencē. Tobrīd vēl nezinājām, bet cerējām, ka Artis, kas ikdienā ir policists, sevi labi parādīs Latvijas spēka atlētu federācijas vasaras sacensībās. Cerības piepildījās!

Deju lielkoncerta skate Preiļos apliecināja, ka X Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem kolektīvi gatavi. Laureātu — tie bija seši — būrums iepriecināja. Lielie un mazie dejotāji bija gatavi vasarā doties uz Rīgu, atlika vien cerēt, ka pašvaldībām pietiks līdzekļu, lai nodrošinātu transportu.

No 1. marta sāka darboties Livānu novada izglītības pārvalde, jo pēc Preiļu rajona reorganizācijas kādreizējās vienotās pārvaldes funkcijas jāpārņem vietējām pašvaldībām. Tiesa, ir atsevišķas funkcijas, par kuru veikšanu tiek slēgti līgumi ar citu novadu pārvaldēm, piemēram, centralizētie eksāmeni, valsts mēroga olimpiādes un tā tālāk.

Mīlti, eļļa, putraini, cukurs — dažādas ēdamlietas tiek liktas pakās, kuru vērtība ir aptuveni 10 latu. Darbojas labdarības programma «Pārtikas banka paēdušai Latvijai», attieksme pret kuru ir visdažādāka. Vieniem tā ir iespēja izdzīvot, citi putrainus iemaina pret pudeli vai izbaro lopīņiem.

2010. GADS LATVIJĀ

Kādi bija nozīmīgākie procesi Latvijā aizgājušajā 2010. gadā, kā tie ietekmēs šo un turpmākos gadus?

Izmaiņas dabā

Auksta ziema, pavasara plūdi, karsta vasara ar vētrām un negaisiem, rudens lietavas — gads appliecināja, ka, iespējams, tādos laika apstākļos turpmāk būs jādzīvo latviešiem, lai gan mūsu senči aizvēsturiskos laikos bija izvēlējušies vismērenākos un dabas untumu mazāk apdraudētos apstākļus, ar kādiem vien iespējams sadzīvot. Nav jau tā, kā citur pasaulē, kur dabas spēks noslauka no zemes virsas veselus ciemus un appludina pilsētas, sagrauj ēkas un iznīcina tiltus, bet problēmu pietiek.

Ziema gada sākumā rādīja raksturu, pamatīgi saldējot. Aizsaluši ūdensvadi Rīgā, Tukumā puse pilsētas palika bez ūdens. Toties protestētāji telšu pilsētiņā pie Ministru kabineta izrādīja raksturu — no medicīniskās palīdzības kategoriski atteicās.

Pavasari, pateicoties lielajiem sniegiem, nāca tikpat lieli plūdi. Atcerieties, kā pludoja Jelgava, arī Daugavas krastos dzīvojošajiem neklājās viegli. It kā ar vietējām problēmām nebūtu gana, aprīlī lidostu «Rīga» uz vairākām dienām paralizēja pelnu mākoņi, ko izraisīja Islandes vulkāna izvirdums.

Toties vasarā sākās nepieredzēta tveice. Pēc intensīva darba siena plāvās vienā dienā mira trīs vīrieši. Vismaz septiņās Latvijas pilsētās 5. jūlijā tika pārsniegti karstuma rekordi, kopumā jūlijā vidējā gaisa temperatūra bija 3,4 grādus virs normas. Skolēnu dziesmu svētku laikā ne pa jokam bija satraukušies ne vien bērnu vecāki un pedagogi, bet arī valdības galva Valdis Dombrovskis, lūdzot operatīvas dienestu pastiprināti pievērst uzmanību mazajiem dziedātājiem un dejotājiem. Iespējams, jums garām nemanīts paslīdēja vēl kāds interesants fakts — 368 metrus augstais Zaķusalas TV tornis, kas būvēts no metāla, izjuta termisko izplešanos un kļuva par četriem centimetriem garāks.

Latvijas valstij — 20 gadi

4. maijā atzīmējām atjaunotās Latvijas valsts 20. gadadienu. Neatkarības atgūšanas laika sabiedrības līderis Dainis Ivāns pie Brīvības pieminekļa šajā dienā teica tā: «Mēs atrodamies uz laimīgas salas izplatījumā, ko sauc par Latviju, par Latvijas brīvības dārzu, un mums nav nevienas citas zemes, kas varētu būt bagātāka, laimi nesotāka, jaukāka un skaistāka. Mums šeit ir jāpaliek, mums šeit ir jānoturas.

Brīvības koku dārzs joprojām zēl, taču mēs zinām, ka iestādīt ābeli ir tikai pats sākums, ka koki jāšargā no salnām, no zaļiem, no grauzēju bariem, dabas katastrofām un kaitēkļiem. Dārzs ir izdzīvojis, taču jāapzinās, ka daudz kas ir jāpārstāda un jāturpinā kopt. Šī darza augļus nedabūs nogaršot pats stādītājs, to lemts baudīt tikai nākamajām paaudzēm.»

Skaisti pateikts, bet sirdī iezogas rūgtums, ka brīvības dārza tagadējie kopēji vairāk domā kā augļus paņemt sev, bet sabiedrībai atstāt vien sēklas un apgrauztas serdes.

Turpinājums 6. lappusē.

2010. GADS LATVIJĀ

Sākums 5. lappusē

Kļūstam par ražotājiem un eksportētājiem

Krīzes sliktumam bijis arī savs labums. Beidzot nākusi apskaidrība, ka ar savstarpējiem banku pakalpojumiem, celtniecības būmu un preču importēšanu tālu netikt. Jāsāk pašiem ražot un eksportēt. Rūpniecības produkcijas izlaides apjoms gada vidū salīdzināmajās cenās pieauga par 20,5 procentiem. Eiropas Savienības statistiķi atzina, ka salīdzinājumā ar 2009. gadu Latvijā bijis otrs lielākais rūpniecības pieaugums Eiropas Savienībā (vēl augstāks tikai Igaunijā). Šāds optimisms lika atgriezties arī inflācijai, septembrī pirmo reizi gada griezumā vidējās patēriņa cenas kāpa par 0,4 procentiem, procesi tautsaimniecībā noveda pie tā, ka trešajā ceturksnī, salīdzinot ar 2009. gada attiecīgo periodu, iekšzemes kopprodukta apjoms palielinājās par 2,7 procentiem.

Starptautiskajiem aizdevējiem mūs grūti saprast

Vienošanās ar starptautiskajiem aizdevējiem, budžeta konsolidācija un strukturālās reformas. Tās bija tēmas, par kurām masu mediji runāja, rakstīja un rādīja vai ik dienas visa gada garumā. Ko lai saka, ja reiz esam lūguši finansiālu palīdzību un to joprojām saņemam, jābūt gataviem, ka vēl ilgi jutīsim sev pakausi starptautisko aizdevēju karsto elpu. Un nez vai būtu labāk trūkstošos līdzekļus meklēt aizņēmumos iekšējā tirgū.

Var jau pasmieties par ārzemniekiem, kuri nolūkojas bezdarbniekos latvāņu laukā strādājam, sak, viņiem mūs nesapra, kā spējam ar 100 latiem mēnesi iztikēt, bet jāpiekrīt uzstājībai, ar kādu tiek mudināts pārstrukturēt ierēdņu aparātu, lai ietaupītu budžeta naudu. Diemžēl valsts aparāts līdzinās neiznīcināmam pūķim. Tikko tiek iesniegti priekšlikumi reālām pārmaiņām, visi ar entuziasmu metas tos brāķēt. Beigās nekas cits neatliek kā atkal celt nodokļus, aizmirstot solīto par tēriņu samazinājumu citās jomās.

It kā ar to vēl nebūtu gana, lai nodrošinātu Latvijas šī gada budžeta atbilstību iepriekš noslēgtajai vienošanai ar Starptautisko Valūtas fondu un Eiropas Komisiju, jau tagad nepieciešamas «augstas kvalitātes papildu strukturālie pasākumi vismaz 50 miljonu latu apmērā». Skaidrāks par skaidru, ka starptautiskie aizdevēji mūs nesaprot. Vai varbūt mēs nesaprotam viņus...

Saeimas vēlēšanas kā kāršu spēle

Viena no svarīgākajām aizgājušā gada zīmēm ir Saeimas vēlēšanas. Rājot iepriekšējos deputātus, cerējām uz jaunām vēsmām. Bet politikā ir gluži kā kāršu spēlē, jādama vairākus qājienu uz priekšu.

Turpinājums 7. lappusē.

APRĪLIS

Liieldienas viņgad svinējām agri — jau 4. aprīli. Varbūt tāpēc mēneša sākums tāds rimts un mierīgs, jo pavasara lauku darbi vēl tikai priekšā.

6. aprīli priecīgs brīdis tām Preiļu novada jaunajām ģimenēm, kurās mazuļi gaidīja rindā uz bērnudārzu. Beidzot «Pasaciņas» filiāle «Auseklītis» uzņem mazuļus. Būvdarbu izmaksas sniedzas pāri 250 tūkstošiem latu, no kuriem lielākā daļa ir Eiropas piešķirtie līdzekļi. 69 bērni, kuri līdz šim uzturējušies mājās, pamazām var sākt sagatavošanās gaitas skolai, izveidotas jaunas darba vietas pedagogiem. Diemžēl būvniekiem visa gada laikā tā arī nav izdevies nodot ekspluatācijā bērnudārza telpās esošo peldbaseinu. Ir cerības, ka mācīties peldēt bērni sāks šogad.

Skumji, bet Preiļu novads bija viens no tiem Latvijā, kur pašvaldībai nācās pieņemt lēmumu par kādas skolas slēgšanu. Šoreiz tā izrādījās Aizkalnes pamatskola, kurā jaunā mācību gada sākumā būtu tikai 26 audzēkņi. Tik mazā skolā bērniem nevar nodrošināt pilnvērtīgu un mūsdienu prasībām atbilstošu mācību procesu.

Livāņu novads pieredzes apmaiņā uzņem baltkrievis — uzņēmējus, zemniekus, ārstus. Vizītes mērķis — iepazīties ar pieredzi, kas uzkrāta, īstenojot desmitiem Eiropas Savienības fondu atbalstītos projektus. Šāda tikšanās notikusi Baltijas jūras valstu telpiskās plānošanas iniciatīvas un Apvienoto Nāciju attīstības programmas ietvaros. Latgales apmeklējuma laikā arī Preiļos ciemojas Baltkrievijas ģenerālkonsuls un sola palīdzēt, lai mazinātu

birokrātiskos šķēršļus abu valstu uzņēmēju sadarbībai.

Nodibināta Latgales fotogrāfu biedrība. Biedrības dibināšanas iniciators ir Preiļu fotogrāfs Igors Pličs, kuram izdevies apvienot ap sevi amata brāļus no Rēzeknes, Krāslavas un citiem Latgales novadiem.

Aprīli piedzīvota arī tā retā reize, kad parlamenta deputāti un ministriju pārstāvji devušies pie tautas. Preiļos notikusi Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas izbraukuma sēde. Kungi uzklauzīja Latgales plānošanas reģiona pašvaldību vadītāju viedokļus, domas, ieteikumus, smagi nopūtās par depresīvās Latgales bēdām un aizbrauca. Tvaika nolaišana, nekas vairāk — secināja vietējie.

Apkārtējos novados tiek rīkotas tradicionālās Mākslas dienas ar jaukām izstādēm, ekspozīcijām, radošajām darbnīcām. Tas aplicina, cik talantīgi un radoši ir jaunie un vēl tikai topošie vietējie mākslinieki.

Lauku atbalsta dienests vērtē desmit gadu laikā padarīto. Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes vadība lepojas, ka desmit gadu laikā valsts lauksaimniecībā investēts ap pusotrs miljards latu, tas ir ievērojams piensums ekonomikas attīstībai laukos.

Aprīli noslēdzam ar pavasara gadatirgiem un Lielo talku. Kas to būtu domājis, ka pa ziemeļiem tik daudz atkritumu esam izmetuši! Savākto gruzu maisi Vārkavā, Livānos, Preiļos un citur tiek rēķināti tūkstošos.

MAIJS

Krīzes zobus izjūt visi, arī ģimenes, kurās bērni dzimuši pēc 2. maija. Vecāku pabalstu piešķir tikai tiem vecākiem, kuri atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā un negūst ienākumus kā darba ņēmēji vai pašnodarbinātie, savukārt ģimenes valsts pabalstu par bērniem, kuri dzimuši pēc 2. maija, piešķir tikai no bērna viena gada vecuma. Demogrāfija ir vēl lielākā bedrē nekā valsts kopumā.

Plaukst un zeļ kontrabanda. Preiļos aizdomās par nelegālu cigarešu kontrabandu aizturēti trīs vīrieši, bet kādā noliktavā policistiem izdevies atrast 12 miljonus nelegālu cigarešu. Ja par pamatu ņem faktus, ka Preiļos dzīvo aptuveni 8500 iedzīvotāju, katram — gan zīdāim, gan pieaugušajam — pienākas 70 paciņas. Neiztiek arī bez citiem krimināliem notikumiem, policija noķer kāda sirmgalvja aplaupītājus Vārkavas novadā.

Maija sākumā radoši, jautri un nebēdnīgi 25. dzimšanas dienu svin deju kolektīvs «Gaida». Simtiem vietējo jauniešu šajos gados ir iesūkuši tautas dejas garu, izauguši stalti, eleganti, iznesīgi. Par to visi saka paldies kolektīva vadītājai Gaidai Ivanovai. Svētki arī Jaunsilvas pamatskolā — izglītības iestādei, kas savu galveno uzdevumu — dot bērniem zināšanas — veic teicami, iegūtas daudzas Draudzīgā aicinājuma balvas. Lepojamies ar Aglonas novada uzņēmēju, Latvijā vienīgā Maizes muzeja dibinātāju Viju Ancāni, kurai piešķirta Eiropas Parlamenta deputātes Sandras Kalnietes balva «Atdzimt no pelniem».

Svinam Latvijas Republikas Neatkarības pasludināšanas dienu, Māmiņu dienu un vienotās Eiropas 60. gadskārtu. Piedalāmies tradicionālajos «Muzeju nakts» pasākumos, šoreiz tie risinās ar devīzi «Par tīru pasauli!». Bez tam Preiļu vēstures un lietīšķās mākslas muzejs maijā atzīmē savas pastāvēšanas 25. gadadienu un tam par godu rīko izstādi «Man pūriņš vāku cēla, klētij grīda lielkuse...». Svētku pasākumu ciklā visgaidītākais un sirsnīgākais notikums izvēršas tikšanās ar mākslas filmas «Rūdolfas mantojums» režisoru Jāni Streiču un galvenās lomas tēlotāju Romualdu Ancānu. Un kā nu ne — abi ir mūsējie, isteni latgalieši.

Maijs, kad daba pa istam atmodusies no ziemas miega, aicināt aicina sēt un stādīt. Notiek mežu stādīšanas talkas. No kusla stādīņa līdz varenam mežam paies ilgs laiks, stādīšana nav pūles sev, bet nākamajam paaudzēm.

Ar neparastu iniciatīvu klajā nākusi Livāņu novada dome, piedāvājot trūcīgajiem iedzīvotājiem pašiem kopt, audzēt un novākt sakņaugus, arī kartupeļus. Izrādās, idejai tomēr ir maz atbalstītāju. Laikam tomēr cilvēkiem šķiet vienkāršāk doties uz pašvaldību un ņemt citu sarūpētās produktu paciņas.

Mēnesi noslēdzam saspringti. Skolās sācies eksāmenu laiks, kas ir nopietns pārbaudījums ne tikai topošajiem absolventiem, bet arī viņu vecākiem un pedagogiem.

JŪNIJS

Vasaras pirmais mēnesis sākas ar sinoptiķu ziņu, ka laiks būšot siltāks nekā parasti. Kāds ticēja, kāds neticēja, bet vēlāk visi pārliecinājāmies, ka prognozes bijušas precīzas.

Darbs kūsā novados. Livāņu novada Turku pagastā par Eiropas naudu tiek būvēts saietu nams. Preiļos remontē un atjauno gājēju ietves, atklāj minifutbola laukumu, kuram naudu sagādājusi Latvijas Futbola federācija. Aglonā izveidots uzņēmējdarbības atbalsta centrs, kas pirms Jāņiem jau rīko pirmo pasākumu — Zaļo tirdziņu. Riebiņu novada Dravnieku pamatskolas jauno velobraucēju komanda piedalās Latvijas Jauno satiksmes dalībnieku foruma otrās kārtas sacensībās, iegūstot 13. vietu, kas lielajā konkurencē nemaz nav slikti. Savukārt vārkavieši tikuši pie novada ģerboņa skices, bet deju kopa «Vanagi» ar labiem panākumiem piedalās VII Vislatvijas vidējās paaudzes deju svētkos Valmierā.

Lauki, pilsētas, ciemi slīgst puķu rotā. Siltums, saule un cilvēku darbīgās rokas rada skaistumu, par kuru pārsteigti esam paši un arī daudzie ciemiņi, kas pie mums iegriežas no pārnovadiem.

Lai gan vidējās izglītības sertifikāti tiks izsniegti tikai jūlijā, absolventi deju izlaiduma valsi. Citi savukārt ballēšanās vietā izvēlas

ekskursiju vai vizinās ar postu.

Jūnijā pēc ilgiem mēnešiem beidzot saņemam iepriecinošu ziņu — vairākos novados sācis samazināties bezdarba līmenis, piemēram, Aglonas, Livāņu, Riebiņu un Vārkavas. Preiļu novadā gan palicis nemainīgi augsts.

Veselības ministrijas iecerētajām pārmaiņām sīvi pretojas gan Livāņu slimnīcas darbinieki, gan novada domes deputāti, nepiekrītot slimnīcas apvienošanai ar Jēkabpils slimnīcu. Nekādas reorganizācijas nebūs, viņi saka, jo slimnīca strādā bez parādiem un aprūpējamie pacienti tiek vesti pat no Rēzeknes, Daugavpils un Rīgas. Galvenais ir nepieļaut slimnīcas iznīcināšanu.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes sportistu komanda, kuras sastāvā arī vairāki Preiļu iecirkņa pārstāvji, Iekšlietu ministrijas sporta spēlēs savā grupā izcīnījuši pirmo vietu.

Sākas virkne nozīmīgu notikumu apkārtējo katoļu draudžu garīgajā dzīvē — Rēzeknes — Aglonas diezēzes biskapa Jāņa Buļa vizitācijas. Pirmā no tām notiek Jasmuižas baznīcā.

Mitrā un siltā laikā deļ neparasti agri ar problēmām saskaras zemnieki — kartupeļu laukos iemetusies lakstu puve. Taču tas ir tikai visu raīžu sākums, gan daba vēl rādīs savus niķus.

JŪLIJS

Zemenes, avenes, gurķi, kāposti, salāti — turgū visa pa pilnam, vienīgi cenas kodīgas. Lauksaimniecības produkcijas audzētāji to pamato ar nelabvēlīgiem laika apstākļiem un pieaugušajām ražošanas resursu izmaksām. Pircēji vairāk jautā par cenu, tikai tad izvērtē, ko un cik daudz iegādāties.

Kopš jūlija sākuma zemniekiem jāpierod pie jaunas kārtības dizeldegvielas iegādei. Tagad viņi to var saņemt bez akcīzes degvielas uzpildes stacijās un noliktavās, kuras saņēmušas licenci piegādāt degvielu, kas atbrīvota no akcīzes nodokļa.

Jūlija otrajā nedēļā visas Latvijas sabiedrības uzmanība pievērsta Rigai, tur notiek bērnu dziesmu un deju svētki, kuros piedalās arī kolektīvi no mūsu tuvējiem novadiem. Labi, ka līdzī dodas arī mediķi, jo karstums svētku nedēļā ir neizturams, mazos dziedātājus un dejojājus bez ārstu uzraudzības nevar atstāt. Bet viņi ir malači, iztur un visai Latvijai rāda, ka ir vislabākie, skaistākie un talantīgākie.

Līvānu novada Rožupē, Feimankas krastā, vecā saimniecības kantora telpās tiek būvēts sociālās aprūpes centrs — vieta, kur vecajiem un vientuļajiem lauku cilvēkiem aizvadīt mūža nogali. Preiļos pašvaldība jau tikusi tālāk, slimnīcas telpās darbu uzsācis novada pansionāts. Šurp tiek atvesti iemītnieki no «Salenieku»

pansionāta Aglonā un citu novadu aprūpes iestādēm, jo savstarpējos norēķinos maksāt ir pārlietu dārgi. Drīz vien visas vietas ir aizpildītas. Sirmgalviem noskaņojums labāks, jo viņi jūtas tuvāk mājām, var tikties ar paziņām un aiziet uz baznīcu.

Ilggadējā konkursā «Sieviete Latvijai 2010» nominācijā «Par ģimenes stiprināšanu» par laureāti kļuvusi Valentīna Vuškāne no Vārkavas novada Rožkalnu pagasta. Viņa izskolojusi, izaudzinājusi sešus savus bērnus un vēl divus audzubērnus, mājās radījusi viņiem istu laimes salu. Kā balva Valentīnas kundzei un citām laureātēm dāvāts brauciens uz Briseli.

Viss notiek! Līvānos atvērts jauns «Maxima XX» veikals. Pašvaldība priecājas par jaunām darba vietām, pircēji — par plašo preču klāstu. Pēc dažām dienām novadā vēl viena lentītes griešanas ceremonija, šoreiz Rožupē, kur darbu uzsāk jauna un moderna kokogļu ražotne — SIA «Līvānu Karbons». Šie notikumi apliecina, ka ekonomiskā dzīve nav apstājusies.

Ar nebijušu karstumu vēsturē iegājuši kārtējie Preiļu pilsētas svētki — spēkavīru šovs, garīgās mūzikas un pašdarbības kolektīvu koncerti, keramikas cepļa kurināšana, gleznu izstādes.

AUGUSTS

Augusts pagājis zem garīguma zīmes, zem Aglonas Dievmātes žēlastības. Pie Nidermuižas katoļu baznīcas, pateicoties vietējās darba grupas «Mēs malači» pūlēm un Nīderlandes fonda KNHM finansiālam atbalstam, izveidots un iesvētīts Rožukroņa dārzs. Vecais, nekoņtais ābeldārzs pārtapis vietā, kur cilvēki labprāt uzturas līdzoties un gūstot mierinājumu Dieva vārdos. Pirms Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas svētkiem pa putekļiem klātajiem ceļiem no malu malām uz Aglonu dodas ticīgie, bet Krustaceļš 14. augusta naktī izveršas skaistā un neaizmirstamā notikumā desmitiem tūkstošu cilvēku. Arī daba ir labvēlīga, jo tik silts augusta nakts sen nav piedzīvots. Īpašu noskaņu svētku dalībniekos rada arī jaunā katoļu arhibīskapa Zbignevas Štankeviča klātbūtne.

Klimatiskie apstākļi pārsteidz. Lietus nevis līst, bet gāž kā no spaiņa. Ielas tad pārveršas upēs, kartupeļu vagas — notekgrāvjos, bet pagalmi kļūst par dīķiem. Dubnas upe Vārkavas novada teritorijā izgājusi no krastiem, aplūdušas lielas platības, kopumā zem ūdens atrodas ap 100 hektāriem zemes. Īpašnieki savas teritorijas nevar nopļaut, līdz ar to apdraudēta Eiropas subsidiju saņemšana. Upe pārmēru aizaugusi, tajā sakrituši koki, ūdens straume ir lēna. Kas sakops Dubnu? Dažādās atbildīgās institūcijas atmet ar roku. Pašvaldība saprot, ka pašiem vien būs jātiek galā, jo neba Zemkopības ministrijas kungi brauks palīgā vai naudu

tīrīšanas darbiem dos.

Ar postošu spēku Latgalei pāri brāžas vētras, nodarot milzīgus zaudējumus pilsētās un laukos. Mājām un saimniecības ēkām norauti jumti. Visspēcīgāk vētra plosījies Rožupē, Rudzātos, Sutros, arī Preiļos, Saunā, Aizkalnē, Pelēcos. Par laimi, cilvēku upuru nav, visi tikuši cauri ar pamatīgu izbīli. Tiesa, dažs lopiņš, kas briesmu brīdī bijis ganībās, vēja nests zaudējis pamatu zem kājām un attāpies kādu gabalu tālāk. Kad pašvaldības apzināja postījumu apmērus, kļuva skaidrs, ka smagāk cietušajām ģimenēm būs jāpalīdz ne vien ar materiāliem ēku atjaunošanai, bet arī finansiāli.

Augusta nogalē cilvēku domas un prātus pamazām pārņem rudens tuvums. Preiļos ķērušies klāt siltumtrašu nomaīņai «Lauktechnika» dzīvojamo namu masīvā, kur caurules trīsdesmit gadu laikā tiktāl nolietojušās, ka atrodas avārijas stāvoklī. Jauno apkures sezonu tās vairs neizturētu. Drīz sāksies arī jauns mācību gads, tāpēc izglītības iestādēs dzīve kā skudru pūznī. Līvānu 1. vidusskolā tiek rīkota skolu diena «Dabaszinātnes un matemātika», Preiļu novada dome pieņem darbā fizioterapeitu, kurš novada skolās rūpēsies par bērnu staltu stāju. Izglītības pārvaldes saprot, ka jaunais mācību gads no skolām prasīs jaunu un modernu pieeju mācāmajiem priekšmetiem, skolēnu konkurētspējas celšanu un pedagogu tālākizglītošanos.

SEPTEMBRIS

Gladiolu, asteru un dāliju laiks. Jā, un vēl ābolu, bumbieru, plūmju un brūkleņu *zāptes* vārīšanas trakums. Gaisā smaržo pēc medus un graudiem. Lauksaimnieki steidz novākt ražu, lai lietavas nesamērcē. Labības cenas labas un zemnieki apmierināti, ka visas vasaras darbs nav licis vilties.

Latvijas Bīskopības biedrības Preiļu nodaļas dravu turētāji sarīkojuši konkursu par gardāko šī gada medu. Sīvā konkurencē noskaidrots, ka bagātās ziedu plāvas vislabāk atalgojušas bitenieku Antonu Mežinsku Riebiņu novada Silajāņu pagastā.

Plašāk kā citgad 12. septembrī tiek atzīmēta Tēvu diena. Puikas un meitenes teic mīlestības vārdus saviem tētiem, lepojas, ka viņi ir gudri, talantīgi, miļi.

Ekonomikas ministrs Artis Kampars Daugavpili sveic reģiona desmit lielākos eksportētāju uzņēmumus. To skaitā ir arī akciju sabiedrība «Preiļu siers» un SIA «Adugs» (Līvāni). Abi uzņēmumi ir devuši savu artavu valsts attīstībā un augšupejā vispārējās krīzes apstākļos.

Pie Latgales mākslas un amatniecības centra Līvānos risinās būvdarbi, top galerija, uz kuriem pārceļas unikālo Līvānu stikla muzeja kolekciju, vienīgo visā Baltijā. Stikla fabrikas, kas Līvānos darbojas vairāk nekā 100 gadus, pilsētā nav jau kopš 2008. gada, taču, pateicoties pašvaldības un iedzīvotāju rīcībai, izdevies

nepieļaut vērtīgās kolekcijas, kurā ir ap 4000 eksponātu, izvešanu no valsts.

Eiropas kultūras mantojuma dienās pārliecināties, ka esam bagāti. Lēnām, bet pamatīgi atdzimst Arendoles muiža, par skaistu un sakoptu objektu kļuvusi senākā koka ēka Preiļos, kur atrodas viesu nams «Pie Pliča». Vēsturniekiem, kultūrmantojuma sargātājiem un pašvaldībai viens no lielākajiem izaicinājumiem vairāku gadu desmitu garumā ir Preiļu pils. Visskumjākais būs tas, ja skaistā ēka paliks tikai mākslinieku zīmējums un gleznās.

Septembris savā ziņā bija arī gaidīšanas svētki. Gaidījām drīzās Saeimas vēlēšanas un klausījāmies, kā solījumus bārsta deputātu kandidāti. Priecājāmies, ka kārtējo reizi «Draudzīgā acinājuma» balvas pasniegtas vairākām mūsu skolām — Jaunsilavas pamatskolai, Sutru pamatskolai un Preiļu Valsts ģimnāzijai. Bērnu vecāki zina — šajās skolās ir stingrākas prasības pret audzēkņiem, bet ir arī rezultāts.

Var atskatīties uz citiem vasarā paveiktiem darbiem. Rudzātu pagastā izremontēta un ar skaistu sariņojumu atklāta svinību zāle, realizēti daudzi jo daudzi mazie projektiņi — nelielajam finansējumam pielikts milzīgs cilvēku darbs un rezultātā paveikti lieli darbi.

2010. GADS LATVIJĀ

Sākums 6. lappusē

Gada sākumā vairākas liberālās partijas apvienojās un nodibināja politisko apvienību «Vienotība». Tautai patika, «Vienotība» kļuva par populārāko politisko spēku Latvijā, atstājot otrajā vietā aptaujās ilgstoši atzīto partiju «Saskaņas centrs». Savi plāni bija Zaļo un Zemnieku savienībai, savī — jaunajiem censoņiem no «Visu Latvijai!», nemaz nerunājot par AŠ2, tas ir, Andra Šķēles un Ainara Šlesera «Par labu Latviju».

Un tad pienāca oktobris, kad tauta izdarīja savu izvēli. 33 vietas parlamentā «Vienotībai», 29 — «Saskaņas centram», sekoja Zaļo un Zemnieku savienība ar 22 vietām, pa astoņām — «Par labu Latviju» un VL-TB/LNNK. Lielākā daļa no ievēlētajiem parlamentāriešiem bija līdz šim lielajā politikā neredzēti cilvēki. Vēlētāji vecos *bukus* bija pāstūmuši malā, liekot viņiem ar sāpēm noraudzīties, kā iesildītos krēslus Jēkaba ielas namā aizņēmi citi.

Pēc sabiedrības lielākajai daļai neizprotamiem politiskiem gājieniem valdību veidoja tikai «Vienotība» un *zaļzemnieki*, koalīcijai parlamentā nodrošinot 55 balsis, ko daudzi uzskatīja par šaubīgu ciparu. Tomēr valdība strādā, lēmumi tiek pieņemti. Apstiprināts arī valsts budžets 2011. gadam.

Banku burbuļa mācības

Ir lietas, kas lēni sākas un ilgi turpinās. Tā bija arī ar 2008. gadā sākušos procesu — valsts īpašumā nokļuvušās «Parex» bankas aktīvu sadalīšanu «labajos» un «sliktajos». Jūnijā tika nodibināta akciju sabiedrība, kas vēlāk kļuva par «Parex» «labo» daļu ar zīmolu «Citadele», uzsāka darbu kā atsevišķa kredītiestāde. Tās pamatkapitāls — 103 miljoni latu.

Savukārt «sliktais» «Parex» vērsās tiesā pret tās bijušajiem valdes locekļiem Valēriju Karginu un Viktoru Krasovicki, prasot viņiem atlīdzināt savas darbības laikā bankai nodarītos zaudējumus.

Skumji, bet latvieši izzūd

Nedomājot par dzimstības pieaugumu, latvieši iet labprātīgā pašnāvībā, norāda vēstures doktors, Apvienoto Nāciju Organizācijas Starptautiskās migrācijas organizācijas Latvijas biroja vadītājs Ilmārs Mežs. Pēc simts gadiem «mūsu mazbērni būs apmēram 10% no Latvijas iedzīvotājus skaita, tāds mazs pulciņš latviešu. Tad tie lūkos no krieviski, angļiski vai ķīniski-arābiski runājošas Rīgas domes izlūgt mazu estrādīti Dziesmu svētku sarīkošanai».

Sāpīga tēma. Lai varētu nodrošināt pilnu paaudžu maiņu, katrai sievietei Latvijā būtu jādzemdē vismaz 2,2, vēlams — trīs bērni. Patlaban tas ir aptuveni viens bērns. Latvijā ir viens no sliktākajiem bērnu dzimstības rādītājiem visā pasaulē. Iemesls — krīzes dēļ pieaugusi nedrošība par nākotni.

2010. GADS PASAULĒ

Maza, trausla un ievainojama pasaule izskatās no kosmosa, tāpēc saudzējama un mīlama, joprojām no jauna izzināma.

◆ Visu gadu atsevišķu Eiropas Savienības dalībvalstu milzīgais parāda apjoms un augošais budžeta deficīts radīja satraukumu finanšu tirgos. Tika apstiprināta virkne stabilizācijas pasākumu, arī daudzmiljardu glābšanas plāns Grieķijai un Īrijai.

◆ Septiņas balles spēcīga zemeštrīce gandrīz pilnībā nopostīja nabadzīgās Karību jūras valsti Haiti galvaspilsētu Portoprensu, nogalinot vairāk nekā 250 000 cilvēku.

◆ 2010. gadā atklāts jauns — 117. — ķīmiskais elements, kam vēl nav dots nosaukums; radīta antivīriāla — antiūdeņradis; otro reizi tika iedarbināts pasaules jaudīgākais paātrinātājs — Hadronu kolaiders, kas, pēc prognozēm, ļaus pētīt Visuma rašanās teoriju; medicīnā tika nošķirts vēža slimības genoms; atklāts mūsu tālo senču neandertāliešu genoms un iespēja pierādīt, ka eiropiešiem un Āzijas iedzīvotājiem ir kopēja izcelsme, bet Āfrikas iedzīvotājiem — cita.

◆ Atklātas 500 planētas un planētu sistēmas, kas pastiprina hipotēzi, ka mēs neesam vienīgie Visumā. Gūts apstiprinājums par ūdens klātbūtni uz Mēness un Marsa, praktiski ir īstenots kosmiskā kuģa projekts ar saules burām, kas dodas uz Saules sistēmas planētu — Merkūriju.

◆ NEO-Latvijā un «Wike-Leaks» skandāls pasaulē apliecina, ka moderno tehnoloģiju laikmetā nevar izveidot informācijas apmaiņas kanālu, kuru nevarētu uzlauzt. Ar to jārēķinās un jāsaprot, ka katra mūsu darbība, pārvietošanās un atrašanās vieta var tikt kontrolēta. Kā ir ar mūsu personīgajām, individuālajām jūtām un domām?

◆ 90% pasaules kodolieroču ir Krievijas un ASV arsenālā. To daudzums ir pietiekams, lai vairākkārt iznīcinātu dzīvību uz Zemes. 2010. gada aprīlī Prāgā Krievijas un ASV prezidenti parakstīja vienošanos par līgumu «START», kas būs spēkā desmit gadus un paredz, ka katrai pusei ir jāsamazina kodolgalviņu skaits no pašlaik atļautajām 2200 līdz 1550, kā arī jāsamazina raķešu palaišanas iekārtu skaits līdz 800.

◆ Pavasarī pamodās Islāndes vulkāns ar grūti izrunājamo nosaukumu Eijafjadlajegidls, izmetot gaisā pelnu mākoņus, kuru dēļ nedēļu tika traucēta gaisa satiksme virs Eiropas. Sprādziens uz naftas platformas Meksikas līcī radīja apjomīgu naftas noplūdi, ko nevarēja apturēt vairākus mēnešus. Radīts neapverams posts videi un dzīvniekiem ASV dienvidu piekrastē.

◆ Aviokatastrofā pie Krievijas pilsētas Smolenskas iet bojā Polijas prezidents Lehs Kačiņskis un vēl 95 cilvēki — valsts politiskās un reliģiskās elites pārstāvji. Nebijusi traģēdija pasaules vēsturē.

◆ Pēc 69 dzīlā pazemē pavadītām dienām virszemē tika izcelti 33 Čiles kalnrači. Unikālajai glābšanas operācijai līdzī sekoja visa pasaule, arī Latvija.

Izmantoti internetā un preses materiāli

OKTOBRIS

Jūtama rudens elpa. Vēsi. Oktobra pirmajās dienās pašvaldībās jau sāk kurināt skolas, bērnudārzus. Toties karstu emociju un kaislību vilni uzsit 10. Saeimas vēlēšanas. Jaunās partiju apvienības par varītēm mēģina pierādīt, ka nekāps uz vecajiem grābekļiem. Vecās apvienības un partijas spodrina spalvas. Tie, kuri bijuši pie naudas dalīšanas un līdzējuši *izbidīt* projektus, lepmi piedalās lentišu griešanas ceremonijās un sit krūtīs, sak, redz, kā mēs par jums rūpējamies. Deputātu kandidāti no Latgales tur ikšķus paši par sevi un nervozē, bet vēlētajiem jūtas apjukusi — jāizdara izvēle. Vai izdosies būt sociāli atbildīgiem, tālredzīgiem, vienlaikus izdarot pareizo izvēli? 3. oktobra rītā pārliecināties, ka Latgale nobalsojusi par "Saskaņas centru", Zaļu un Zemnieku savienību, "Vienotību" un "Par labu Latviju". Ievēlētie deputāti kļūst zināmi krietnu laicīgu vēlāk, kamēr noskaidrojām, ka no apkārtējiem novadiem vēlēšanās kandidējušo pulciņa deputāta mandāts tiks izsniegts tikai diviem — Jānim Klaužam un Imantam Jānim Bekešam. Laikrakstā atvēlam lappusi, lai izklāstītu, kādi bijuši plusi, mīnusi, svītrojumi, cik punktu katrs no kandidātiem savācis.

Visumā rudens sākums ir jauks, saulains. Tradicionālajos gadatirgos daudz gan tirgotāju, gan pircēju. Jūtams, ka lauku cilvēki turas pie zemes, saviem dārziņiem, tāpēc pērk augļu koku, ogulāju

stādus. Ar optimismu aroda pastāvēšanā lūkojas uzņēmēji, kas ražo pašmāju aitu vilnas dziju. Silti cimdi, zeķes, segas ir nezūdošas vērtības, jo, ko var zināt, varbūt ziema patiesi būs auksta un barga.

Jēkabpils autobusu parka Preiļu filiālē iegādāti vairāki jauni Mercedes Benz autobusi ar 19 sēdvietām. Loģiski, jo pasažieru kļūst arvien mazāk, nav jēgas lielos busus pa bedrainajiem lauku ceļiem dzenāt.

Oktobri svinam Skolotāju dienu. Bērni sumina savus pedagogus, pasniedz viņiem ziedus, bet pašvaldību pārstāvji atzinības un pateicības rakstus. Kopumā tendences nav iepriecinošas, jo skolēnu skaits Livānu, Preiļu, Aglonas un Vārkavas novada skolās, salīdzinot ar iepriekšējo mācību gadu, samazinājies, vienīgi Riebiņu novadā būtisku samazinājumu nejut.

Preiļu novads nosvin savas pastāvēšanas pirmo desmitgadi. Pašvaldības iestāžu darbinieki notikumam par godu pat sarīko parka sakopšanas talku, bet iepriekšējie novada domes priekšsēdētāji analizē savu un līdzgājēju veikumu — kāds uzlieta, kāds pakritizē. Taču novada iedzīvotāji svētkus, šķiet, neizjūt. Cita lieta — Preiļu galvenās bibliotēkas pastāvēšanas astoņdesmitgades svinības. Pasākumi ir plaši apmeklēti un liecina, ka šī iestāde novada ļaužu acīs patiešām ir īsta gaismas pils.

NOVEMBRIS

Par labiem darbiem vienmēr patikami stāstīt lasītājiem. Novembris bijis bagāts ar dažādiem notikumiem. Aglonā jau mēnesi darbojas bērnu sociālā atbalsta centrs "Somerseta". Tā darbinieki rūpējas par tiem pašvaldības bērniem, kuriem dažādu apstākļu dēļ ģimenēs klājas slikti. Te viņi saņem aprūpi, ēdienu, siltumu un mājas sajūtu, pateicoties novada domes un devīgu cilvēku atbalstam. Riebiņos pirmo reizi skatītāju vērtējumam nodota mākslinieku rudens plenēra laikā tapušo gleznu izstāde, bet Preiļu 1. pamatskolas jaunie novadpētnieki izveidojuši senlietu izstādi, kurai devuši nosaukumu "Ar senatnes garšu". Jaunieši šodienas notikumiem meklē sasaisti ar pagātņi un kopā ar skolotājiem sper pirmos soļus ceļā, ko sauc par patriotisko audzināšanu. Vārkavas novadā pēc vairāku gadu gaidīšanas visi priecājas par skolēnu pārvadāšanai saņemto oranžo autobusu. Latvijas — Šveices programma beidzot sākusī darboties, kopumā 59 novadu pašvaldības saņems 110 autobusus, kuru iegādei paredzēts Šveices līdzfinansējums vairāk nekā septiņu miljonu latu apmērā. Preiļu novada pensionāru biedrība atskatās uz desmit aktīvas darbošanās gadiem.

Protams, novembris ir valsts svētku mēnesis. Visos novados atzīmē Lāčplēša dienu. Patriotiskas dziesmas, dzeja, svinīgas uzrunas, degošas lāpas, izstādes — tas viss piedien Latvijas un Latgales brīvības cīņu atceres mirkļiem. Tāpat kā Latvijas valsts Aizsardzības fonda "Lāčplēsis" piešķirtā Goda zīme Jēkabpils autobusu parka Preiļu filiāles autobusa šoferim Robertam Bul-

meisteram. Savukārt Latvijas Republikas proklamēšanas 92. gadadienas svinību laikā katrā pašvaldībā par pašreizējā darbu un godaprātu saka paldies labākajiem darba darītājiem. Reizi gadā pašvaldību vadītāji spiež roku ierindas darbiniekiem, tiem, kuriem citkārt pagājuši vai pabraukuši garām nepiestājot. Aptaujātie cilvēki, atbildot uz jautājumu, ko viņiem nozīmē 18. novembris, patriotisku pacēlumu neizjūt un izsaka cerību, kaut latvieši neizklistu pasaulē.

Jūtams, ka tuvojas ziema un Ziemassvētki. Mājās, sabiedriskās vietās, darba kabinetos redzami Adventa vainagi. Pamazām visi sāk gatavot neiztrūkstošās svētku dāvanas. Dažas no tām solās būt unikālas, piemēram, Riebiņu novada Stabulnieku kultūras nama vidējās paaudzes deju kolektīva sagatavotais un izdots kalendārs 2011. gadam. Kas attiecas uz ziemu, tā ieņem savas pozīcijas un negrasās atdot, snieg un vairākas nakts pārņem pat nopietns sals. Santa Klauss, Ziemsvētku vecītis un Sala tētis gatavojas nopietnam darba cēlienam. Par to pārliecinājusies Aglonas internatīvās skolas audzēkne Natālija Mickeviča, viņa nule kā atgriezies no Krievijas, kur viesojusies Sala tēta mītnē Veļikij Ustjug.

Īsta tuvē Ziemsvētku laika dāvana ir zupas virtuvei Livānos piešķirtais atbalsts, ko sarūpējuši mecenāti Ināra un Boriss Teterovi. Nodzīvota trešā gadu tūkstoša pirmā desmitgade, bet mūsu vidū daudziem joprojām trūkst elementārākā — siltu pusdienu un vakariņu...

DECEMBRIS

Neviens gada mēnesis nav tik steidzīgs kā decembris. Varbūt tāpēc, ka jāpabeidz atlikušie darbi, jāpadara gada laikā iekavētās, jāgatavojas svinībām. Pirmo reizi Rīgā notiek pasākums, pareizāk sakot, grandiozs koncerts "Dziesmusvētki Ziemassvētkos". Starp 2500 koncerta dalībniekiem ir arī dejotāji un folkloristi no Preiļiem un Livāniem, bērni pierāda, ka kopš vasarā notikušajiem dziesmu un deju svētkiem savas dziedāt un dejojot prasmes vēl vairāk noslīpējuši. Vecāki un vecvecāki sēž mājās pie televizoriem un plaukšķina, pamanijuši ekrānā savējo sejas.

Lai gan skolās vēl nav beidzies mācību gada pirmais semestris, vidusskolu beidzējiem jātiek skaidrībā, kādus eksāmenus pavasarī izvēlēties. Nopietni jāgatavojas pārbaudes darbiem, sākušās olimpiādes mācību priekšmetos. Riebiņu novadā, piemēram, sarīkota pirmā vizuālās mākslas olimpiāde. Skolēnu darbi ir lieliski, un pedagogi jūtas iepriecināti.

Lauku atbalsta dienests apkopojis un dara zināmus vasaras nogalē veiktā apsekojuma rezultātus. Konstatēts, ka Latvijā ir ļoti daudz nekoptu un aizaugušu lauksaimniecībā izmantojamo zemju. Iepriecina vienīgi tas, ka *lideri* nebūt nav no Latgales. No 2011. gada janvāra par nekoptām un aizaugušām zemēm to īpašniekiem nekustamā īpašuma nodoklis būs jāmaksā dubultā apmērā. Vai tas mudinās cilvēkus ķerties pie izkaptīm, arklīm un ecēšām?

ASV, Kanāda, Malaizija, Austrālija, Brazīlija, Venecuēla, Japāna, Meksika — tik daudzās un atšķirīgas kultūras valstīs savas pastāvēšanas 20 gados koncertējusi visā Latvijā populārā folkloras kopa "Ceiruleīts" no Livāniem. Simti tās kādreizējo dalībnieku nes tālāk tautas dziesmas, dejas, rotaļas, ko iemācījušies savas

vadītājas Annas Kārkles vadībā. Livānos vēl kāds jubilejas pasākums — 20 darba gadu jubilejas izstādi rāda Latvijas kultūras fonda kopa "Pūdnieku skūļa". Divās tradīciju burtniecās nākuši klajā "Riebiņu nūvoda stuosti", nebijis izdevums par novada senatnes ierašām latgaliešu un krievu valodā. Nebijis un paliekošs.

Kā ik gadus Valsts prezidents Valdis Zatlers uz lielās Ziemassvētku eglis iededzināšanas pasākumu uzņēms pie sevis daudz bērnu ģimenes no novadiem. Preiļu novadu Rīgā pārstāv Ilgas un Viļa Gribustu darbīgā ģimene. Pa vienai vien novados un pagastos tiek postas svētku eglis. Skaistas un neparastas kā, piemēram, Latgales mākslas un amatniecības centra skaistule, kuru rotā 151 pāris rakstainu un krāsainu zeķu.

Pār Latviju nolaižas labestības eņģeļi. Bet tās jau nav nekādas pārdabiskas būtnes, tie esam mēs paši — pasniedzot palīdzīgu roku bērniem, vecajiem cilvēkiem un grūtdieņiem, kurus nomāc dzīves likstas.

Gada nogalē parlaments pieņem valdības sagatavoto valsts budžeta projektu, virkni ar to saistīto likumu. Jūtamies satraukti, nobažījusies, bet vienlaikus pārliecināti, ka arī nākamgad viss notiks.

Decembrī ziema rāda raksturu un pārbauda cilvēkus. Snieg, salst, putina. Kopš mēneša vidus šoferiem auto bagāžas nodalījumos neiztrūkstoša lieta ir sniega rokāmā lāpsta. Tiesa, tad vēl nenojaušam, ka arī Jaunais gads nesīs sen nepieredzētus puteņus, apledojumus uz ceļiem, elektrības līniju vadiem un līdz ar to arī elektrības padeves un sakaru traucējumus. Tāda ir dabas māmuļas noteiktā kārtība, mums atliek tai piemēroties vai arī turēties pretī.

Horoskops 2011. gadam

Truša vai Kaķa gads? Kas to lai zin, kā pareizāk? Arī astrologu domas dalās, jo vieni uzskata, ka šī gada īstais valdnieks ir Zaķis/Trusis, bet citi paliek pie pārliecības, ka galvenā teiksana ir Kaķim. Vienādi vai otrādi, — abi dzīvnieciņi izdarīgi, manīgi. Klusi, bet aši. Prot dzīvot ļaudīm līdzās. Piesardzīgi, bet viltīgi. Kaķis lepns un neatkarīgs, vienmēr panāk to, ko ir gribējis. Zaķis/Trusis vienmēr atrod mikstāko āboliņa lapu. Abi izsenis bijuši pasaku tēli un varoņi, latviešu folklorā par abiem milzums ticējumu, parunu, sakāmvārdu. Piedāvājot astrologu sastādīto horoskopu šim gadam, un vairāk nosveroties par labu Minkam, «Novadnieks» piedāvā ielūkoties, ko par peļu junkuriem tiekuši senie latvieši un citas tautas, un to papildina arī ar saviem vēlējumiem. Sens angļu ticējums vēsta: Ja kaķi neglauda, viņam izžūst muguras smadzenes. Ja neglauda bērnu, viņam izžūst dvēsele. Tāpēc vēlējums visiem «Novadnieka» lasītājiem: miliet un esiet milēti! Vienlīdzīgi ar rūpēm par dienišķo maizi rūpējieties arī par barību dvēselei!

PARUNA. Kas kaķim cepļi liegs, kas puisim meitē?

VĒLĒJUMS. Lai mīlas lietās ikvienam šajā gadā kaķa neatlaidība, drosme un griba uzvarēt!

PARUNA. Ne katrreiz kaķim peles medīt, citu reizi ir pele pate pietiek klāt.

VĒLĒJUMS. Kaķa izveicību, viltību, gudrību un pacietību visās lietās!

AUNS. Cilvēkiem, kas dzimuši Auna zīmē, cerīgs gads, tikai lielākie darbu jāplāno uz pavasari, jo savā karjerā gada pirmajā pusē var saskarties ar dažādām problēmām. Tomēr viņiem izdosies pārvarēt visas grūtības. Īpaši aprīlī un maijā būs daudz gan enerģijas, gan publikas mīlestības. Tieši zīmes sākumā dzimušie Auni būs tie, kuri pārsteigs ar atklājumiem, izgudrojumiem un spožām idejām. Ir pamats cerēt, ka uzlabosies Auna materiālais stāvoklis, vismaz finanšu problēmas nav naidīgas. Personiskajā dzīvē gads solās būt sūsmīgs, vientuļie Auni var satikt savu mīlestību, bet daži pat nosvinēs kāzas. Brīvie Auni uz romantiskiem pavērsieniem var cerēt jūnijā, augustā un novembrī. Jebkurā gadījumā Auniem jāsakārto attiecības, jo, ticēt vai ne, bet zīmogam pašē tomēr ir nozīme. Un nekādus sānosļus šogad — noslēpt tos neizdosies, un sods būs bargāks nekā citkārt.

PARUNA. Kaķis, peli ķerot, nekad apkārt neskatās.

VĒLĒJUMS. Nezaudēt modrību! Lai tālredzīgums ir jūsu sabiedrotais itin visās labajās lietās!

VĒRSIS. Izbaudīs lielisku posmu gandrīz visa gada garumā. Daži no viņiem var pat saņemt negaidītu paaugstinājumu darbā. Gada sākumā vairāk uzmanības prasīs draugi, koris un citas sirdij tuvas nodarbes, bet pavasarī būs diezgan lielā tempā «sakārto galva» un jāiešūpojas vasarai, kad beidzot būs klāt Vēršu (īpaši to, kas dzimuši zīmes pirmajā trešdaļā) zvaigžņu stunda. Vērtību radīšana ir Vēršu misija, un šogad tam ir izcilī piemērots laiks. Bet arī baudīt dzīvi ir jāprot, un Vēršiem vislabāk tas padosies maijā, augusta beigās un septembra pirmajā pusē, kā arī decembrī. Laimīgs tas cilvēks, kam rados vai draugos ir Vērsis, jo uz Ziemassvētkiem viņš saņems no tā bagātīgas dāvanas. Ja vien Vērsis ap to laiku nebūs devies patērēt naudu ārzemēs.

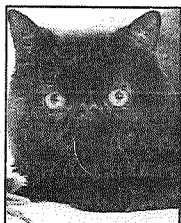
Ģimenes dzīve Vēršiem būs harmoniska, tomēr dažiem Vēršiem gada pirmajā pusē var būt veselības problēmas.

PARUNA. Tas jau nav lāga runcis, kas pie viena cauruma vien lūr.

VĒLĒJUMS. Vēlam nesnaust uz krāsns, bet meklēt un atrast jaunās izdevības savas dzīves apstākļu uzlabošanai!

DVĪNI. Dvīņiem šis būs vidējās nozīmes gads. Pats gada sākums būs labvēlīgs Dvīņu karjerai, taču nevajag atslābt, — Dvīņi uz Fortūnas labvēlību var cerēt pavasarī, kaut gan tik un tā pašiem nāksies pielikt daudz enerģijas, lai vezumu izkustinātu. Pavasarī Dvīņu labākie ciņubiedri un padomdevēji būs draugi. Ja ir vēlēšanās izcelties, — dažādi pulciņi un citas neformālas aktivitātes būs labākais fons. Sākoties vasarai, Dvīņi, par pārsteigumu visiem, «ieies sevi» un paliks tur līdz gada beigām, cīnoties ar dažādiem pagātnes dēmoni. Īpašu uzmanību prasīs bērnu tēma. Šajā ziņā var nākties apgūt vienu otru rūgtāku mācību. Gada vidū var rasties problēmas ar veselību, tāpēc par to jāpūpējas jau laikus. Vispār gada otrajā pusē Dvīņi var sajūsties kā viltotas eglīšu mantiņas nopirkuši, — iekar tu tās eglītē, skaties, bet prieka nekāda. Nekas, vairs nav ilgi arī līdz jūsu zvaigžņu stundai.

TICĒJUMS. Kad kaķis aiziet no mājās, tad būs liels slukums, bet, kad svešs kaķis ienāk mājās, tad būs liels labums.

VĒLĒJUMS. Ja pārsteidz nepatikšanas, lai izdodas no tām izvairīties tikpat veikli kā Kaķim!

LAUVA. Gada pirmā pusē būs veiksmīgāka par otro. Jau janvārī parādās pirmā iespēja piesaistīt naudu un publikas mīlestību, bet no februāra līdz jūnijai sākumam spilgtie un oriģinālie Lauvas būs dzīves skatuves primas un premjeri. Gada vidus būs lielisks periods, kad sevi palutināt ar neaizmirstamu atpūtu. Gada otrajā pusē viss griezīsies ap darbu, karjeru, pienākumiem, paša ambīcijām un reālo iespēju tās apmierināt. Lauvas var nostiprināt savu statusu, veiksmīgi kļūt par laulātiem cilvēkiem, vecākiem vai priekšniekiem. Vienīgā, kas šogad var sabojāt Lauvām omu (bet arī ne pārāk), ir brāļi, māsas, kaimiņi un sakaru līdzekļi. Novembrī labāk nevis strīdēties pašiem ar sevi par vīziju, misiju un dzīves jēgu, bet pievērsties dzīves romantiskajai pusē, kur gaida viens otrs jauks pārsteigums.

Lauvām ieteicams regulāri nodarboties ar sportu un ēst veselīgu pārtiku, lai varētu izvairīties no problēmām ar veselību.

PARUNA. Kurš kaķis nezina, ka krējumam laba garša.

VĒLĒJUMS. Lai pietiek prasmes reāli skatīties uz lietām, prasmes skaitīt naudu un vienmēr būtu, ko skaitīt!

JAUNAVA. Vidējās nozīmes gads, tomēr finansiāli stabils. Ja jums ir savs bizness, tas var nest lielāku peļņu nekā iepriekšējā gadā. Jaunavas jau var sākt plānot svarīgās lietas no vasaras sākuma līdz gada beigām. Līdz tam februārī var pagūt nokert tauriņšajūtu vēderā, un šīs attiecības var patiešām izvērsties par nopietnām un tālejošām. Gads būs raksturīgs arī ar vēlmi paplašināt redzesloku. Vairāk Jaunavas nolems iestāties augst-

skolā, bet varbūt doties pasaulē paskatīties, kā un ko citi domā un dara. Iespējams, drusku vairāk nekā parasti (bet ne īpaši vairāk kā pērn) nāksies piedomāt pie budžeta plānošanas, bet tā Jaunavām ierasta lieta, tāpēc krenķiem nav iemesla. Ģimenes dzīvē ritēs ierastajā rītmā, bet gada sākumā var būt nelielas problēmas ar veselību. Ļoti labs laiks — augusta beigās un septembra sākums, arī novembris, kad Jaunavām pietiks enerģijas visdažādākajām aktivitātēm.

PARUNA. Kaķis saist, bet negrib mācīties drebēt.

VĒLĒJUMS. Nepaklūpt un nezaudēt lepnumu. Bet, ja nākas krist, tomēr piezemēties uz savām kājām!

SVARI. Cilvēkiem, kuri dzimuši Svaru zvaigznājā, astrologi 2011. gadu pareģo kā lielisku gadu, jo grūtības tiks veiksmīgi pārvarētas. Labais ir tas, ka uzsmaidīs veiksmē, tāpēc izdosies saglabāt lieliskas attiecības ar savas ģimenes locekļiem un draugiem. Gada vidū parādīsies lieliska iespēja doties savā sapņu ceļojumā. Tie Svāri, kuri spēcīgu personības transformāciju un vērtību pārvērtēšanu piedzīvoja pērn, var drusku uzelpot, bet pārējiem jāreķinās ar to, ka spēka būs mazāk nekā citkārt, toties būtiski atrisināmu jautājumu — vairāk. Īpaši marta beigās un aprīlī Svarus nomāks tas, ka attiecības, harmonija un dažādas citas jaukas saviesīgas padarīšanas ir atstumas otrajā plānā un visapkārt plosās darba, mērķu un naudas tēmas. Drusku gaišāk ap sirdi būs marta sākumā un vidū, jūnijā otrajā pusē, jūlijā un septembra beigās. Svāriem ieteicams izmantot laiku, koncentrējoties uz profesionālās meistarības izkopšanu un veselības sakārtošanu, kā arī partnerattiecību koncepta «atjaunošanu», atsiņājot patiesos sabiedrotos no šķietamiem, istus ienaidniekus no iedomātiem.

TICĒJUMS. Mazus kaķēnus uz jauno dzīvnieku nedrīkst nest slinks cilvēks, jo tad tie peles neķersot.

VĒLĒJUMS. Lai apkārt laba komanda, radošs sāncensības gars, lai labs darbs un pienācīgs atalgojums!

SKORPIONS. Šis būs vidējās nozīmes gads Skorpioniem. Gada sākumā varat saskarties ar veselības problēmām, kuras nevajadzētu ielaist. Arī ģimenes dzīvē var rasties dažas problēmas. Pacientieties godīgi izturēties pret savu partneri, pretējā gadījumā tas var izraisīt nepatikšanas un neizpratni. Zīmes beigās dzimušajiem Skorpioniem būs labvēlīgs laiks pašā gada sākumā. Nākamais labais periods būs jāgaida līdz martam, kad var just enerģijas pieplūdumu, saņemt vai izplatīt svarīgu informāciju. Savukārt aprīlis ir laiks mīlestībai un investīcijām — gan biznesā, gan privātajā dzīvē, neaizmirstot par sevi. Maija beigās Skorpionī iņņosies, ka visa pasaule ir pret viņiem (kas nu gan nebūs gluži tiesa), īpaši tie, pret kuriem Skorpionī lolo romantiskus plānus, tāpēc rokas un sirds piedāvājumu labāk atlikt līdz jūlijam vai septembrim. Kopumā neitrāls gads, — nav dziņu šķēršļu, nedraud gadsimta drāma, bet arī izcelties saulītē izdosies nedaudziem. Katru gadu jau nevar.

PARUNA. Kaķim miksta kepa, bet aši nagi.

VĒLĒJUMS. Vienmēr mācēt atšķirt draugus no ienaidniekiem, glai-motājiem un pielidējiem! Un lai pirmo daudz vairāk nekā otro!

STRĒLNIEKS. Strēlniekiem šis būs ļoti labs gads, zīmīgs, īpaši zīmes sākumā dzimušajiem. Gan romantiskām, gan arī ģimenes attiecībām gads sola sarūpēt tikai patīkamus pārsteigumus. Neskatoties uz to, jāsauglabā modrība, jo var rasties zināmas finanšu problēmas. Draugi izrādīs lielu atbalstu. Daži Strēlnieki var saņemt paaugstinājumu darbā. No februāra beigām līdz jūnijai sākumam ikvienam Strēlniekam ir pāris dienas, kad var izdarīt milzu darbus, radīt ģeniālas idejas, dibināt uzņēmumus un atrast savu otro pusīti. Ar pozitīviem notikumiem bagātas aprīļa beigās un maija pirmā pusē. Šo to labu no dzīves var gaidīt arī augustā. Iespējams ģimenes pieaugums, drīzāk gada pirmajā pusē. Gada otrajā pusē — darbs, darbs, darbs. Tikai nepārspīlējiet, citādi var nākties šķirties no viena otra drauga.

TICĒJUMS. Ja kāzu rītā līgavai blakus nošķaudās kaķis, laulība būs laimīga.

VĒLĒJUMS. Lai visa gada garumā ir kāds maīgs murrātājs pie auss, lai ir, ko milēt un būt milētiem!

MEŽĀZIS. Ļoti svarīgs gads, kura kopējā tonalitāte iezīmēsies jau janvāra beigās. Šī ir Mežāžu iespēja pagriezīt dzīvi sev vēlamajā gultnē. Viegli un bez pretestības gan nekas nenotiks, bet ne jau vieglumu dzīvē Mežāži nākuši meklēt. Īslaicīgi šķēršļi viņus tikai norūda un padara vēl stiprākus. Esiet pacietīgi, pretējā gadījumā gads sola nest zaudējumus un neveiksmes. Viegļāk kalni grūs, ja sāksiet tos gāzt maija vidū un neatlaidīgi turpināsiēt līdz gada beigām. Vislielāko atdevi varēsiēt nest augusta beigās un septembris. Gada sākumā lielāku uzmanību šogad prasīs brāļi, māsas un citi radinieki, bet jau drīz galvenais fokuss būs paša mājas un dzimta, šajā būs negaidītas, bet vairumā gadījumu mas pārmaiņas. Uz gada beigām iemācīsies ne vien strādāt, brīvsvētkus.

PARUNA. Neliec runci piena podam par valdnieku.

VĒLĒJUMS. Vienmēr reāli novērtēt situāciju. Lai gads nenes zaudējumus nevienā jomā!

ŪDENSVĪRS. Kopumā veiksmīgs gads. Neitrālajam gada sākumam sekos cerīgs pavasaris (īpaši maijs), bet tālāk — vasara, kas nopietni pārbaudīs Ūdensvīra ambīciju reālo segumu. Ūdensvīri sajūsties pārāk gausi, turēšanās līdz šī gada «urbšanai» isti neatbildīs viņu priekšstatam par jauku dzīvi. Gada sākumā jāizvairās iekļūt konfliktā ar jaunākiem radiniekiem (īpaši par pasaules uzbūves, reliģijas un dzīves jēgas jautājumiem), pēc tam varat vēltīt savu uzmanību dzīves apstākļu uzlabošanai un ģimenes lietu kārtošanai. Tas padosies labāk nekā profesionālo virsotņu iekarošana. Īpaši labvēlīgs laiks juridisku jautājumu sakārtošanai. Savukārt tāliem braucieniem un konfesijas maiņai laiks nav tas piemērotākais.

PARUNA. Ka tik kaķis baļķi neaizvelk priekšā.

VĒLĒJUMS. Lai vienmēr izdodas nokļūt tur, kur ļoti gribas (tāpat kā kaķim ielīst tur, kur vajag vai nevajag)!

ZIVIS. Zīmes pēdējās dienās dzimušās Zivis janvārī vēl var pagūt piepildīt savus lielos sapņus. Pēc tam pavasara milzīgā ņemšanās ap naudu Zivis isti neskars. Viņas nejutīs trūkumu, bet arī ne vajadzību pārcensties, lai principā pārspētu konkurentus. Dažas Zivis var pat saņemt paaugstinājumu darbā, vistīcamāk — gada beigās. Toties Zivju laulāto draugu un partneru finansēs būs drusku skumjāka aina, tāpēc Zivis varēs realizēt savas cilvēkmīlestības alkas, atbalstot tuviniekus. Ticība, uzticība un uzticēšanās šīs aizņems Zivju prātus, un šajā gadā Zivis var pilnīgi izmainīt savus uzskatus par šīm tēmām. Emocijām un piedzīvojumiem bagātu jūlijs, rosīgs augusts un intensīvas seksuāla pieredzes piepildīts oktobris. Iemilējusās Zivis var stāties laulībā. Katrā ziņā ziemā Zivīm atkal būs, par ko pasapņot!

Date / Time

7 May

6 May

6 May

Sistemātiski pārskatīs sankcijas par noziedzīgiem nodarījumiem

1. janvārī stājušies spēkā grozījumi Krimināllikumā, ar kuriem paredzēts sistemātiski pārskatīt sankcijas par atsevišķu kategoriju noziedzīgiem nodarījumiem.

Atbilstoši kriminālsodu politikas koncepcijai likumprojekts paredz dekriminalizēt atsevišķus noziedzīgus nodarījumus, kas nevar radīt vērā ņemamu kaitējumu sabiedrības interesēm. No likuma izslēgtas normas, kas paredz atbildību par nodarījumiem gadījumos, kad pārkāpums izdarīts atkārtoti gada laikā. Par šādiem pārkāpumiem neatkarīgi no to izdarīšanas biežuma tiks paredzēta tikai administratīvā atbildība vai, ja nodarījuma kaitīgums un bīstamība ir liela, kriminālatbildība jau par pirmo likumpārkāpumu.

Izmaiņās skar vairākus desmitus krimināllikuma pantu, tostarp tādas, kas paredz atbildību par jūras piesārņošanu, atmosfēras gaisa piesārņošanu, meža dedzināšanu, meža iznīcināšanu aizneuzmanības un patvaļīgu koku ciršanu, nelikumīgām medībām, patvaļīgu zvejošanu, elektroenerģijas ierīču nelikumīgu izgatavošanu, iegādi, glabāšanu un realizāciju.

Grozījumi Krimināllikumā nosaka arī jaunu atbildību pastiprināšanu apstākļi. Ja noziegums, kas saistīts ar vardarbību, būs izdarīts pret personu, ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājs ir pirmajā vai otrajā radniecības pakāpē, kurš ir vai ir bijis viņa laulātais, ar kuru viņš ir ne-reģistrētās laulāto attiecībās, vai arī ar kuru noziedzīgā nodarījuma izdarītājam ir kopīga (ne-

dalīta) saimniecība, to varēs uzskatīt par atbildību pastiprinošu apstākli.

Krimināllikums papildināts arī ar pantu, kas paredz soda noteikšanu gadījumā, ja nav ievērotas personas tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā. Tiesa varēs to ņemt vērā pie soda noteikšanas, sodu mīkstinot vai nosakot tādu sodu, kas ir zemāks par minimālo likumā paredzēto robežu, vai arī nosakot vieglāku soda veidu, nekā to paredz likums.

Līdz šim nacionālā likumdošana neparedzēja detalizētu mehānismu rīcībai gadījumos, kad aizskartas personas tiesības uz savlaicīgu kriminālprocesa pabeigšanu. Šādos gadījumos apšūdzētie vērsās Eiropas Cilvēktiesību tiesā.

Netiks īstenots privātās apsūdzības process

Saeima pieņēma grozījumus Kriminālprocesa likumā, kas paredz atteikties no privātās apsūdzības kriminālprocesā.

23 Apr. 10:04 kriminālapsūdzības
23 Apr. 13:45 vienīgi publiskā
23 Apr. 13:33 ībā atsakoties no
privāta apsūdzības procesa, kurā
nenotiek pirmstiesas process un
apsūdzību uztur pats cietušais.
Turpmāk apsūdzību visās krimi-
nāllietās valsts vārdā uzturēs
prokurors, nodrošinot visiem cie-
tušajiem vienlīdzīgas iespējas un
pilnvērtīgu tiesisko aizsardzību.
Privātās apsūdzības procesu

saskaņā ar spēkā esošo likumu izmanto gadījumos, kad celta neslava, kā arī nodarīts tišs viegls miesas bojājums (izņemot ar vardarbību ģimenē saistītos gadījumos). Praksē tas radījis vairākas problēmas, tostarp saistībā ar miesas bojājumu nodarīšanu, jo bieži nav iespējams nošķirt, vai pārkāpums traktējams kā vardarbība ģimenē. Nereti par vardarbību ģimenē publiskās apsūdzības process tiek atteikts, pamatojot, ka par to veicams privātās apsūdzības process.

Turklāt privātās apsūdzības procesu var uzsākt tikai tad, ja cietušais tiesā iesniedz sūdzību

par konkrētu personu, kas izdarījusi noziegumu. Ja potenciālais apsūdzētais nav zināms vai privātpersonai to nav iespējams noskaidrot, cietušajam faktiski ir liegta iespēja aizstāvēt savas tiesības.

Saskaņā ar piedāvajumiem grozījumiem no 2011. gada 1. janvāra privātās apsūdzības process vairs netiek īstenots, un cietušās personas savas intereses var aizstāvēt publiskās apsūdzības ceļā. Lai uzsāktu kriminālprocesu, būs nepieciešams cietušās personas pieteikums.

CSDD INFORMĀCIJA

Varēs brīvprātīgi reģistrēt velosipēdus

Valdība atbalstījusi Satiksmes ministrijas un VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija" (CSDD) ierosinājumu – dot iespēju personām brīvprātīgi reģistrēt savus velosipēdus.

Tādējādi zādzības gadījumā velosipēdu būs iespējams vieglāk identificēt, kas pašlaik ir aktuāla problēma. Tāpat varēs nodroši-

nāt arī to uzskaiti valsts reģistrā, kas sniegs aptuvenu priekšstatu par aktīvā dzīvesveida cienītāju – velosipēdistu – skaitu valstī.

To paredz jaunie Ministru kabineta noteikumi "Transportlīdzekļu reģistrācijas noteikumi".

Tie, kuri brīvprātīgi vēlēšies reģistrēt savu velosipēdu, to ērti varēs izdarīt elektroniskā veidā

CSDD mājaslapā www.csdd.lv vai dodoties uz kādu no CSDD nodaļām. Velosipēdus drīkstēs reģistrēt personām, kas sasniegušas 16 gadu vecumu, arī juridiskām personām. Tikai CSDD rīcībā būs vienīgais oficiālais velosipēdu reģistrs.

Pārbaudīs datus Šengenas informācijas sistēmā

Transportlīdzekļu reģistrācijas noteikumos precizētas arī CSDD tiesības pārbaudīt datus Šengenas informācijas sistēmā. Līdz šādā šim pārbaudes Šengenas informācijas sistēmā veica tikai pirmo Ziemeļvalsts Latvijā reģistrējot no ārvalstīs ievestu transportlīdzekļus, turpmāk to vajadzēs darīt arī, reģistrējot transportlīdzekļu īpašniekus. Tādu maiņu, ņemot spēkratu Latvijā, uzskaites atsavināšanai Latvijā

vai izvešanai no valsts. Šis papildus pārbaudes attieksies uz tiem no ārvalstīm ievestiem transportlīdzekļiem, kas Latvijā reģistrēti pēc 2010. gada 1. jūlija.

Jaunajos noteikumos precizēta taksometru reģistrācijas kārtība, mazinot administratīvo slogu. Turpmāk CSDD vairs nebūs jāiesniedz rakstisks dokuments par taksometra reģistrāciju, jo uzņēmums no atbildīgajām ie-

stādēm to saņem elektroniski.

Tiesību akts paredz, ka bezceļu transportlīdzekļu numura zīmes turpmāk izsniegs arī sērijveidā izgatavotiem mopēdiem un motocikliem, kuru izmantošanu ceļu satiksmē izgatavotājs nav paredzējis (iepriekš tādas piešķīra tikai tricikliem un kvadricikliem).

Pilns jauno noteikumu teksts atrodams Ministru kabineta mājas lapā.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Žigulis izraisīja sadursmi

22. decembra pēcpusdienā Daugavpilī, Valkas ielā, kāds 74 gadus vecs automašīnas VAZ vadītājs ar auto uzbrauca stāvošai automašīnai VW un pēc sadursmes iebrauca pretējā braukšanas joslā, kā rezultātā notika sadursme arī ar pretim braucošo automašīnu Mercedes. Pēc negadījuma automašīnas VAZ vadītājs un pasažiere (72 gadus veca sieviete) tika nogādāti slimnīcā. Medikāli autovadītājam konstatēja krūšu kurvja sasitumu, bet sievietei bija guvusi sistu brūci sejā.

Ziemassvētkos iztika bez smagiem noziegumiem

Ziemassvētku brīvdienās, no 23. līdz 26. decembrim, Latgales reģiona pārvaldes darbinieki strādāja pastiprinātā režīmā.

Kā informē pārvaldes priekšnieka palīga pienākumu izpildītāja Anastasija Laizāne, pavisam reģistrēti 200 dažādi notikumi, tajā skaitā astoņi ģimenes skandāli, 27 zādzību gadījumi (no tiem viena zādzība no dzīvokļa un viena automašīnas zādzība) un trīs huligānisma gadījumi. Patruļdienesta rotas darbinieki sastādījuši 54 administratīvos protokolus. Savukārt Satiksmes uzraudzības rotas darbinieki par ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumiem sastādījuši 217 protokolus, tajā skaitā 80 protokolus saņēmuši gājēji.

Latgalē reģistrēti 28 ceļu satiksmes negadījumi, sešos no tiem 17 cilvēki cietuši, taču laimīgā kārtā smagus ievainojumus neviens nav guvis.

Izraisīja avāriju un aizmuka

24. decembrī Daugavpilī, Vaiņodes ielā, nenoskaidrots autovadītājs izraisīja sadursmi ar automašīnu VW, kuru vadīja 34 gadus vecs vīrietis. No trieciena VW nokļuva pretējā kustības joslā, kur sadūrās ar automašīnu Honda, kurai pie stūres bija 21 gadu vecs vadītājs. Nenoskaidrotā automašīna, kas izraisīja avāriju, no notikuma vietas aizbrauca. Abi cietušie automašīnu vadītāji, kā arī viena pasažiere guva dažādas traumas, pārsvarā sasitumus un nobrāzumus. Policija izmeklē negadījuma apstākļus.

Agrāk tiesāts vīrietis draud noslepkavot tuviniekus

25. decembrī Daugavpilī, Vaiņodes ielā, kāds 25 gadus vecs un agrāk tiesāts vīrietis, būdams alkohola reibumā, sarīkoja ģimenes skandālu un draudēja medību bisi noslepkavot savus tuviniekus. Policija dzīvoklī izņēma divstobru medību bisi, gāzes pistoli un municiju. Zināms, ka ieroci mājās glabāti likumīgi, bija reģistrēti un ar atļaujām. Skandālists tika ievietots medicīniskajā atskurbtuvē.

Policijā uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 132. panta — par draudiem izdarīt slepkavību vai nodarīt smagus miesas bojājumus, ja ir bijis pamats baidīties, ka šie draudi var tikt izpildīti. Par to draud sods ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar arestu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu līdz divdesmit minimālajām mēnešalgām.

Jersikas pagastā avārija ar sešiem cietušajiem

25. decembrī Līvānu novada Jersikas pagasta teritorijā kāda 24 gadus veca sieviete, vadot automašīnu VW Golf, netika galā ar transportlīdzekļa vadību, iebrauca pretējā joslā un izraisīja sadursmi ar pretim braucošo VW Tiguan, kuru vadīja 37 gadus vecs vīrietis.

Policija informē, ka avārijā cietušās sešas personas, divas no tām (14 un deviņus gadus vecas meitenes) nepilngadīgas. Arī vadītājam un citiem pasažieriem konstatētas dažādas traumas, pārsvarā sasitumi un nobrāzumi. Toties automašīnas VW Golf vadītāja, kura izraisīja negadījumu, nav cietusi.

Ziemsvētku zaglis Līvānos

Ziemsvētkos, 25. decembrī, Līvānos kāds vīrietis konstatēja, ka viņam piederošajai garāžai uzlauztas durvis un automašīnai BMW izsists durvju stikls. Zaglis un automašīnas paņēmis akumulatoru, magnetolu, instrumentu kastīti un ugunsdzēsamo aparātu. Materiālā zaudējuma apmēri tiek noskaidroti.

Krāslavā apzog garāžas

Naktī no 22. uz 23. decembrī Krāslavā, Rīgas ielā, pagaidām nenoskaidrotas personas, uzlauzot kādas garāžas durvis, nozaga automašīnas lietotājus. Materiālā zaudējuma apmērs — 185 lati. Savukārt 23. decembra naktī Krāslavā, Indras ielā, notikusi līdzīga zādzība. Nenoskaidrotas personas, uzlauzot kādas garāžas slēdzeni, paņēmušas dažādas mantas, kuru kopējā vērtība ir vairāk nekā 470 lati. Abos gadījumos uzsākti kriminālprocesi.

Gada nogalē aizturēja narkotiku izplatītājus

Īsi pirms jaunā gada sākuma Daugavpilī Kriminālpolicijas biroja darbinieki, veicot izmeklēšanu agrāk uzsākta kriminālprocesa ietvaros par narkotisko vielu realizāciju, operatīvo pasākumu rezultātā aizturēja divas personas — kādu 1951. gadā dzimušu un agrāk par sevišķi smagu noziegumu tiesātu vīrieti, kā arī 1985. gadā dzimušu sievieti. Abas personas tiek turētas aizdonās par narkotisko vielu iegādāšanos, glabāšanu un realizēšanu. Kratišanas laikā izņemti pieci grammi metamfetamīna.

Uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 253¹. panta 1. daļas — par narkotisko vai psihotropo vielu neatļautu izgatavošanu, iegādāšanos, glabāšanu, pārvadāšanu vai pārsūtīšanu realizācijas nolūkā vai par narkotisko vai psihotropo vielu neatļautu realizēšanu. Par to soda ar brīvības atņemšanu uz laiku no pieciem līdz 10 gadiem, konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas, ar policijas kontroli uz laiku līdz trim gadiem.

Dzērumā sadūra patēvu

25. decembra vakars bijis traģisks kādās mājās Dagdas novada Konstantīnovas pagastā. Kopīgas alkohola lietošanas laikā izcēlās konflikts, kura rezultātā septiņpadsmitgadīgs jauniešis ar virtuves nazi sadūra savu patēvu, piecdesmitgadīgu vīrieti. Tikai nākamajā dienā cietušais nolēma izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību, jo sāka justies pavisam slikti. Vīrietis tika nogādāts slimnīcā, kur ārsti viņam konstatēja durts brūces vēderā un krūšu kurvī. Uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 13. nodaļas — noziedzīgi nodarījumi pret personas veselību.

Nozaga zeltlietas un kredītkarti

Naktī no 26. uz 27. decembrī Ludzā, Stacijas ielā, saimnieces prombūtnes laikā kādā dzīvoklī notikusi iekļūšana. Garnadžu guvums — zelta rotaslietas un kredītkarte, no kuras pārkāpēji jau paspēja ņemt naudu. Kopējais materiālā zaudējuma apmērs — aptuveni 1630 lati. Uzsākts kriminālprocess, vainīgās personas un nozagtās mantas tiek meklētas.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes informācija

ĀJMAS, SLUDINĀJUMI

SIA Latvian Meat iepērk liellopus, jaunlopus. Samaksa tūlītēja. Tāl. 29464321.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas. Labas cenas Samaksa tūlītēja. Tāl. 26142514, 20238990.

Kreditēšana pret nekustamā īpašuma ķīlu. Tāl. 25441183, 28609904.

Jūsu uzņēmuma reklāma laikrakstā "Novadnieks" ir labs veids, kā piesaistīt jaunus klientus! Nāciet uz redakciju! Brīvības ielā 14, Preiļos. Zvaniet pa tālr. 65307057.

Dabas stihija izbojā gadu mijas priekus

Sākums 1. lappusē.

Gimnāzijas jumts neizturēja ziemas uzliktos pārbaudījumus

31. decembrī — vēl pirms lielā 1. janvāra sniegputeņa — šis ziemas sniega svaru neizturēja viens no Preiļu novada Preiļu Valsts gimnāzijas korpusa jumtiem. Ielūza vienkārša ēkas jumta kore. Skolas direktore **Ligita Pauniņa** «Novadniekam» stāstīja, ka jumts, acimredzot, savulaik nekaitēti uzbūvēts, un kore nav izturējusi. Taču, par laimi, zem šī jumta atrodas otrs — plakana jumta segums, kas uzbūvēts reizē ar ēku, tāpēc mācību process ne-veidā netiksot apdraudēts.

Ēkas gan nav bijušas apdraudētas, līdz šim par to netika runāts, acimredzot, uz jumta parūpēties par teica direktore. Ja pagaidām nezaudējuma apdraudējumam, jo

vakar dienas bojājumus apsekoja celtniecības speciālisti. Ligita Pauniņa atzina arī to, ka, ņemot vērā notikušo, nopietni tiks pārbaudīts otrā skolas korpusa jumta stāvoklis.

Labi, ka nebija sliktāk

Preiļu novada domes priekšsēdētājs **Aldis Adamovičs** sarunā ar «Novadnieku» sacīja, ka dabas stihija novadu skārusi mazāk, nekā, piemēram, Līvānu novadu. Bez elektrības bija palicis Pelēču pagasts, kā arī Smelteru iedzīvotāji. Ja elektrības padeve Pelēčos līdz otrdienai netiks atjaunota, tad būs jāuzstāda generators, teica **Aldis Adamovičs**. Arī Smelteros elektrības padevē vakar vēl bija vērojami pārtraukumi. Novada teritorijā un centrā — Preiļos — gan ievērojami palielinājies sniega daudzums, taču iedzīvotājiem nebija jāpaliek bez siltuma, ūdens un gaismas. **Aldis Adamovičs** arī stāstīja, ka Preiļos naktī uz otrdienu tiks izvests sniegs no Brīvības ielas, pēc tam arī no pārējām tranzīta ielām, pa kurām kursē sabiedriskais transports.

Aras vētrā bojātie koki gētas tagad

Vārkavas novada domes izpildītājs **Elmārs Sparāns** vakar «Novadniekam» stāstīja, ka Vārkavas pagastā elektrības nav jau piecas dienas, bet Upmalas pagastā — kopš 1. janvāra vakara. Izbūvētajām, kā ir iztikot bez elektrības, siltuma un bez braukšanas iespējām, viņš teica, stāstot, ka novada nozīmes ceļi apmēram 40 procentu apmērā vakar, 3. janvārī, jau bija izbraucami, darbs to attīrīšanā turpinās, bet valsts nozīmes ceļi tika iztīrīti 2. janvārī. Diemžēl ne tik ātri var tikt galā ar reģionāluma un sniega izgāztajiem kokiem. Pārpublicējot ir bijuši bojājumus pērnā Laikraksts iespējams vētrā, tagad neizturēja Mājas lapa internetiski tas attiecas uz Laikraksts iznāk astoneš (otrdien, piektdien).

● Otrās tūkstošgades pirmā desmitgade atvadījās ar tādu sniega pārbagātību un apledojuumu, ka gadu mija ieies vēsturē. Bet vēl jau priekšā pavasara plūdi... Foto: A. Šņepsts

kas nodrošina ciklisku apkuri un ūdeni pamatskolā, pagasta pārvaldē un sociālajā mājā. Savukārt Vecvārkavā centrālajā katlu mājā tiek veikts remonts, lai uzliktu mazāk jaudīgu sūkni, ko varētu darbināt ar generatoru. Siltuma nav domes ēkā, Vārkavas vidusskolā un daudzdzīvokļu mājā. Ūdens no apkures sistēmas gan nav ticis izlaists, jo āra gaisa temperatūra nav bijusi tik zema, ka būtu jābaidās par cauruļu aizsalšanu. Novada domē saņemta arī informācija, ka ielūzuši jumti atsevišķām individuālām mājām.

Zemnieku saimniecības nodrošinājušas ar generatoriem, saviem spēkiem parūpējušies arī par piebraucamo ceļu iztīrīšanu, vai arī ar personīgajiem traktoriem aizved pienu līdz lielākiem ceļiem, pa kuriem kursē piena savācējmašīnas. Līdz ar to slaukums tiek nogādāts pārstrādei.

Sakarā ar elektrības un siltuma trūkumu vakardien bērņus neuzņēma arī pirmsskolas izglītības iestāde «Zīļuks», informēja **Elmārs Sparāns** un šajā ziņā nedeva cerīgas prognozes arī par 4. janvārī.

Savukārt Vārkavas novada domes priekšsēdētāja **Antra Vilcāne** kritiku vēltija valdības attieksmei pret notikušo. Ir viegli pateikt, ka tā nav ārkārtas situācija, ja sešas dienas jāiztik bez elektrības, siltuma un ūdens piegādes, un ka ar to, ka Līvāniem piegādāts lielādaudžs generators, situācija normalizējusies. Pārējā lauku teritorijā situācija joprojām ārkārtas, — teica pašvaldības vadītāja.

Valstī būtu jāmaina likumdošana

Elektrības padeves traucējumi piedzīvoti arī Riebiņu novadā, «Novadniekam» stāstīja Riebiņu novada domes priekšsēdētājs **Ilmārs Meluškāns**. Riebiņu ciemats, kurā iedzīvotāju skaits novada teritorijā ir vislielākais, par laimi, bez elektrības nav palicis, taču citos ciematos — Galēnos, Silajānos, Stabulniekos un citviet gadu mijas dienās nācies iztikot bez elektrības. Lietā likti arī generatori, piemēram,

Gailišu sociālās aprūpes centrā siltums nodrošināts ar generatora palīdzību.

Būtu jāmaina pašreizējā likumdošana, lai vietās, kur atrodas elektrolīnijas, no kokiem tiktu atbrīvotas tik plašas joslas, ka kritoši koki neskartu vadus, teica **Ilmārs Meluškāns**. Elektrolīniju bojājumu novēršana maksā pārāk dārgi.

Novada domes priekšsēdētājs arī atzina, ka jau pašlaik izlietota visai sezonai ceļu uzturēšanai paredzētā nauda, taču priekšā vēl vairāki ziemas mēneši.

Paldies zemniekiem un elektriķiem

Uz «Novadnieka» redakciju piezvanīja Preiļu novada Salas pamatskolas direktores vietniece izglītības jomā **Valentīna Madalāne** un lūdza izteikt pateicību «Latvenergo» speciālistiem. Viņi strādājuši operatīvi un nežēlojuši spēkus elektrības padeves atjaunošanā, un pēc četrām dienām Salas pamatskolā, kas atrodas Smelteru ciemā, atkal ir elektrība un līdz ar to siltums. Tāpat pedagoģe vēltija pateicības vārdus vietējo zemnieku **Ūgaiņu ģimenei**, kuras stiprā dzimuma pārstāvji **Jānis, Valentīns** un **Andris** ar saviem spēkiem uz ceļa «Smelteri — Viktorovka» piecu kilometru garumā izgriezuši un novākuši kritušos kokus. Tikai pēc tam pa šo ceļu posmu varēja doties greiders, kas norausa sniegu, un ceļš kļuva izbraucams. Ja visi zemnieki ar tikpat lielu atbildību iesaistītos stihijas seku novēršanā, panākumi būtu daudz labāki, teica **Valentīna Madalāne**.

Elektroenerģijas traucējumu novēršana būs jāgaida apmēram nedēļu

Ja laika apstākļi Latvijā nepasliktināsies, elektroenerģijas padeves traucējums varētu novērst nedēļas laikā, vakardien valdības ministriem sacīja enerģētikas koncerna «Latvenergo» vadītājs **Aris Žigurs**. Traucējumu novēršanā iesaistītas

250 «Latvenergo» brigādes, kurās strādā divi līdz trīs cilvēki. **Aris Žigurs** arī prognozēja, ka līdz 6. janvārim, kad pēc ziemas brīvlaika skolās atsāksies mācības, visām mācību iestādēm elektrības padevi nebūs izdevies atjaunot.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieka vietnieks **Aldis Lieljuksis** valdību informēja, ka elektroenerģijas padeves traucējumu novēršanā iesaistīti 12 visurgājēji no Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, 35 sniega motocikli un 35 automašīnas. Ar sniega motocikliem smagajos apstākļos iespējams ļoti operatīvi veikt elektrolīniju trasu novērtējumu un sniegt ziņas montieru brigādēm. Piesaistīts arī speciāls helikopters no Somijas, kurš no gaisa zāgē noliekušos kokus. **Aldis Lieljuksis** norādīja, ka lielākās problēmas sagādā neiztīrītie ceļi, un pieaugoša problēma ir mobilo sakaru traucējumi, jo operatoru torņiem nav iespējams piegādāt elektroenerģiju. Latvijā bez elektrības palikuši 90 SIA «Latvijas Mobilais telefons» torņi.

Pirmdienas ritā elektroenerģijas piegāde traucēta 30 000 līdz 32 000 klientu, bet 1. janvāra ritā elektroenerģijas piegāde bija traucēta vairāk nekā 50 000 klientu, 2. janvāra ritā — 55 000 klientu, bet vakarpusē to skaits samazināts līdz 33 000. Lai sniegtu palīdzību bez elektrības palikušo māsaimniecību problēmas risināšanā, no brīvdienām atsaukti Iekšlietu ministrijas dienestu darbinieki, ziņo interneta portāli.

Ļoti smaga situācija izveidojusies Latgalē. Svētdien, 2. janvārī darbam austrumu reģionā tika mobilizētas 92 brigādes. Speciālistiem ir katram savs uzdevums, tādējādi daļa brigāžu veic trasu atbrīvošanu no kritušiem kokiem, daļa — līniju montāžu, informē Valsts akciju sabiedrības «Latvenergo» ārējās komunikācijas daļas vadītājs **Andris Siksnis**. Trešdaļa no nodarbinātajām vienībām ir ārpus «Latvenergo» piesaistīti darbuuzņēmēju speciālisti. Ar Valsts akciju sabiedrības «Latvijas Valsts meži» atbalstu no 2. janvāra līniju atjaunošanas darbos iesaistītas 10 meža izstrādes brigādes ar speciālo tehniku Latgalē.

2. Zemessardzes novada sabiedrisko attiecību speciāliste **Diāna Selecka** savukārt «Novadnieku» informēja, ka arī novada zemessargi iesaistījušies palīdzības darbos, lai likvidētu elektroenerģijas padeves traucējumus Rēzeknes, Ludzas, Jēkabpils, Preiļu un Aizkraukles apkaimēs. Pēc Valsts akciju sabiedrības «Latvenergo» lūguma 10 zemessargi ar militāro tehniku — pieciem visurgājējiem BV un treileriem — kopā ar «Latvenergo» darbiniekiem turpina apbraukāt visgrūtāk sasniedzamās vietas, lai novāktu nolauztos kokus un apzinātu situāciju. «Latvenergo» pārstāvis **Rēzeknē Kaspars Pinups** apgalvoja, ka Zemessardzes atbalsts, izmantojot visurgājēju BV, ir ļoti vērtīgs, jo citādi nav iespējams piekļūt vietām, kur bojātas elektrolīnijas un nolauzti koki.

L.Rancāne